

అమృతము

309616

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 6, చెన్నపట్టణము 1919వ సం॥ నెవ్వరునెల 5 వ తేది శుక్రవారము NO. 129
సంపుటము. ౬ సిద్ధార్థి నామ సంవత్సర భాద్రపద మాస శుద్ధ ఏకాదశి గం. సంచిక ౧౨౯

మిక్కిలి వృష్ణజేతుగు యిండియా జేతునందు మెదడునకు చలనగలుగుటకు ముంద్యము వదలుటకును జ్ఞాపకశక్తి హెచ్చుటకును తలవెండ్రుకల పరిశుభముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతిస్త్రీయూ ప్రతిపురుషును యుక్యులుగా

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్డ్)

తలవెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి వానిని బాగుగా పెంచుటకు తగిన శక్తి లీతలనూనె నుండు కలవు. చుండును పొగొట్టును. శోభనములను పట్టువంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలవలదనమును కలిగించును. పని మొదగుటకుల కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును.

కామినియా ఆయిలు తలనూనె లన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలదన పురుషులదన వెక్కువండికి మహాపకారము నొనరించినది.

నేడు కని నపయోగించుచుండు.

వెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 ని. పి. చార్జీ 0-5-0 అణాలు.
మాడుబుడ్డు 2-10-0 ని. పి. చార్జీ 0-12-0 అణాలు.

సోల్ ఏజెంట్లు:

ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ,
155, జుమ్మామసీదు, బొంబాయి.

(D 126 W 100)

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

వ్యక్తియను సత్కారమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ.

ప్రంథకర్త:- పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. క.

కన్నడవాచకము గ్రంథము. వెల రూ. 0-8-0.

మొదటిది, ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము

పోస్టుబాక్స్ నెం. 212, మదరాసు.

మిలయ చందనము

(1251) పెంగ్కోగమునకు మౌళికము మందు పుచ్చుకొనుచున్నట్లు ప్రకటించి తెలియదు. పర్వము లేదు. పిత్తిరాల మున్నగు కఠినపదార్థములను తగ్గించుచు మౌళికమును మృదువుచుండును. ఎటువంటి రుచియు, వచ్చు అను ముహూర్తములు గలకొనుటకు మౌళికమును మృదువుచుండును. ధర్మ 1-3 రూ. 0-12-0 ప్రంథకర్తపార్శ్వకి. కామినియా

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమాషధము

వెల స్వల్పము

తల నొప్పులకు

వేరు పొందినది.

గుణము లేకుండిన

మీ పైకము మీకు

ఇయ్యబడును.

సనమూలికలచే

చేయబడును.

నువాసన గలది.

గుణ మధికము

పంచభాషను

చూచి కొనిన

మోస ముండదు.

ఒక సారి పరీక్షించి

చూడుడు.

చక్కని డబ్బీలో

వెల రూ. అణాలు.

అన్ని దుకాణముల

లోను దొరకును.

అమృతాంజనము డి. హా.

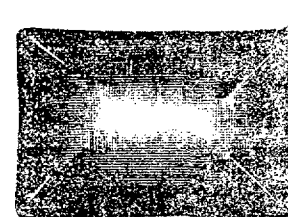
6, తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

109, ప్రేరి రోడ్డు, పోస్టు, బొంబాయి

ఆశ్చర్యములో నాశ్చర్యము.

వినోదమైన గాలి తలగడలు.

సిటియందును కొలాయియొక్క మరచిలను శీతలేశి కావలసినవలకు గాలిని వింపుకొని మరల మునుపటివలె తిరిగి

శీతలమైన కలదల మిక్కిలిసౌఖ్యకరమైన కలదల దగును. ఆ క్షరలేనప్పుడు మరలశీతల గాలియంతయు పోయినట్లే జేబులో గాలి ఒడియందు గాలి యుంచుకొనవచ్చును. ఇది శిశోభాధ గలవానికి,

ప్రయాణికులకును తదితర ప్రజాసామాన్యమునకును మిగుల ప్రయోజనకరమైనది. ఒక సారిపరీక్షించి సౌఖ్యమును పొందుదు. తలదిండు 1-3 అణాలు 0-8-0, తలపొట్టు ప్రత్యేకము.

(536) చిరునామా:- ధనలక్ష్మి కంపెనీ,

నెం. 6, వెంకటేశ మేష్ట్రీవీధి, సాహకారుపేట, మద్రాస్.

ప్రకటన

మహా మహాపాథ్యాయ కొక్కండ వెంకటరత్న కవి విరచితములైన ఆయాదికములైన ఈక్రింది గ్రంథములు గలవు. అంధ్ర భాషాభిమాను లెవలైన గ్రంథముల నమ్ముచేయించుట వెల్లెదలేని వెంకటరత్న కవి కుటుంబమునకు దగిన ధనసహాయము చేసి గ్రంథముల వివరములైన సర్వస్వాంతర్యములను బడయగలరు. అందునకు భాషా సేవకు చేయుటయును నిస్సహాయ స్థితియందున్న వెంకటరత్న కవిగారి కుటుంబమునకు సహాయము చేయుటయును రెండు సుభక్తములును గలవి గలవు.

1 శ్రీమతి మాధవము (నాటకము) 2 భుటి కాచలమహాత్మ్యము (ప్రబంధము) 3 అబామిలో సాఖ్యానము, (యక్షగానము) 4 సత్యనారాయణపాదసము (ప్రబంధము.)

ఈ విషయమై వివరములను తెలిసికొన గోరవారు క్రింది చిరునామాకు వ్రాసికొనవలయును.

వెంకటరత్న కవి గ్రంథములు ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస

ఉపదేశికావ్యములు. శైలిసులభము. ప్రతిదినము చదివదగినది. కొద్దిప్రతులు మాత్రము మిగిలియున్నవి. త్వరపడుదు. ప్రతి 1-3 రూ. 0-12-0, పోస్టేజి రూ. 0-8-0.

శ్రీరామకృష్ణమందిరం, గొడుగుపేట, మతిలిపట్నం. (1700)

హిందూ దేశమును ధారిత్ర్యము బారినుండి మరలించెడు ప్రకటనము.

అయ్యా, మనదేశము జరిగియున్న సరింపకులే ప్రజలకు వృత్తులు లేక జీవములే బాధపడుచున్నార. అందుచే మన జరిగియున్న ప్రాంతాధికారులు కలిగించుటయు మనకు స్వదేశి కన్న వాడుకయు జరుగగలసి యున్నది. కనుక జరిగియున్న విషయములారాకుండ యీ భాద్యపద శుద్ధ చరిత్ర శోభనగాని ఆ వై ఆయిదాదిననులలోగాని జోకాభిమానులందరు విష్ణు శ్మయని సాక్షిగ స్వదేశివ్రతము వైకొనవలెను.

మున్నగు చిహ్నములు

(1739)

వెల్లూపురం.

కమాణ్డిరు-కంట్రోలు.

కృష్ణామండలము.

IV

(మా ప్రత్యేక లేఖకుని యొద్దనుండి)

దేవవాడ, సెప్టెంబరు 1:—కృష్ణానది కిరీటవై పునఃపునః దేవవాడ కృష్ణామండలమున తీరియ్యును. ఇక్కడ సర్కారు చేతుల ప్రకారము 2 ముఖ్యుల బహుళ విద్యుత్తు బస్తా ఖరీదు రు 11-12-00. ఆరులన్న కిరీటవై గుంటూరు మండలమునకు సంబంధించి యున్నది. ఇక్కడ విద్యుత్తు బస్తా ఖరీదు రు 21-4-00. ఇరవల యొద్దనున్న, అరవల యొద్దనున్న నింత భేదమును పునః పరీక్షించి, వ్యాపారము జరుగుటలో వింతయేమియు లేదు. వడవలపాద రహస్యముగా పోవు బస్తాల విషయములుండెను. నెత్తిమీదుగ నెన్నియో మూడు బాటి పోవుచుండును. గోపిపాకము తెట్టుకొని మోసికొని పోవు బీదవారు కొందఱు, బట్టులేక చావ పీలికలను నడుమునకు గట్టుకొని మోసికొనిపోవు స్త్రీలు కొందఱు, పరిమియములు కావన సంకెదగ్గర సాక్షులను నిలువబడినవో నెందరో గృహదారులు కనపించెదరు. కిరీటవై 21 రూపాయల వెలగలది పెద్దబస్తా యను కొన్నను, నిరంతరము అంతరము బస్తా యొకటికి అయిదారు రూపాయల భేదము కనపడుచున్నది. బస్తా కొంత భేదము నాలుగైదు పల్లముల నూరములలో కనపడుచున్నది కొంచెము సామానముల వర్తకము ద్రవ్యాపేక్షలే బీదల నెత్తిమీద మోటులములమున విద్యుత్తును చేరవేయుట మానవ శక్తిభావమున కనుకలమైన విషయము. వంతెన దగ్గర కావలి యొంచబడిన రక్తభటుల ముందునుండి కండ్ల వెంట మీద కాళ్ళును దైవ్యమును దారిద్ర్యమును బ్రకటింప నాదౌర్భాగ్యములు జూచినయెడల నెవరియ్యదము కరుగకుండును? పోలీసువారు భర్తృత్వమును వహించుచున్నవారే. మీద జారిత్రాపుట అవకాశమున్నచో, లేనో, చెప్పవలయు. మన రక్తభటులు భవంతుల నెట్లాదరించినట్లు బీదలయెడ మాత్రము బహువిధాన్యముగ వర్తించుచుండెద రనుటకు వంతెన దగ్గర జరుగు వివాదకరమును వ్యవహారము నిదర్శనము.

దేవవాడను వదలి నిడుద వోలు, కొత్తూరు లకు పోవుచుండు. కొత్తూరు గోదావరి కిరీటవై. గోదావరి అరవల రాజమహేంద్రవరమున్నది. ఇరవల నొక ఖరీదు. అరవల మఱియొక ఖరీదు. ఇట్టి సంకెదమునందు, విద్యుత్తు నిరంతరముండి యంతరము చేరవేయుట కష్టమైన పరిణామ. నిదదవోలు పెద్దరేవు స్థలము. ప్రతిదినము ఎన్నియో వడవల రాజమహేంద్రవరమునకు పోవుచుండును. వడవలలో ఎంత సరకు రహస్యముగా పోవుచుండెనో చెప్పట కష్టము. రహస్యముగా, చేరవేయు వారు సరకలెత్తుట కట్టుకొనబడినదని యెవరు చెప్పగలరు? ఇరవల భరలకును, అరవల భరలకును, చాలవ్యత్యాస ముండునపుడు వర్తకలేదయో విధమున విద్యుత్తును చేరవేయు నుపాయము కనిపెట్టు తుండురా?—నిదదవోలుంటి స్థలమున మామూలైన పుచ్చుకొనుట కర్హంతరము లేనివారు వెలకొని రూప్యములను గడించుట బహుముఖమైన కార్యము. నిదదవోలు గ్రామమునకును వడవలలో రహస్యముగా పోవు సరకును కట్టుకొన బ్రయత్నించుటలో అట్ల పాడుదగ్గర చావుకెట్లు లెనెను. చెప్పలులిని, తెలివిరిప్పి తడియన్న మహారుని కృష్ణానది కండ్రియాది, మనకుచెదరి, ప్రాణమును, గోల్పోయెను. ఇదియే విధమున రాజమహేంద్ర వరమునుండి విద్యుత్తు తీసికొని పోవుచుండిన యొకరయి యుకేగార్డుకును, గ్రామ వ్యోగ్యులకును నిదదవోలులో పెద్దకల మాను ప్రారంభమై యుండు పక్షముల వారికిని తీవ్రమైన కష్టము తగిలినది ఈ కేసు బయటకువచ్చి విచారణ జరిగిన యెడల, గ్రామ వ్యోగ్యుల చర్యలను గురించి చాల ఆశ్చర్యకరములగు సంఖ్యలు వెల్లడియొకితమునని చెప్పకొనదున్నాడు. వడవలలో పోవు విద్యుత్తుమాట యెటులున్నను, రయిలలో మూడు తీసికొని పోవువారిసంఖ్య మాత్రము నెలకోటాను క్రిందటి కంట పెద్దలెక్కువగా నుండునని చెప్పెను. ఇట్లు మూడులను తీసికొని పోవువారిని కట్టుకొనటకై ప్రస్తుతము నిదదవోలు నకు రిజిస్ట్రీ పోలీసు భటులు కొందఱు లేబడియున్నారు. మీద రాజమహేంద్రవరము వైపునకు పోవు రయిలపైనున్న దగ్గరకు వచ్చుటలేదనే దృష్టాంతము ప్రవేశించి బాటసారుల మూడులను వడవలవరంబింతురు. ఇట్లు పెదకి చిన్నది, పెద్దది,

యను వివరములేక దొరకిన విద్యుత్తుమాటల నెల్ల కట్టుకొనదున్నాడు. నిదదవల నెలలో కృష్ణామండలము కలెక్టరుగారును పోలీసు నూ క రం టెం డెం టు గారు ను, నిదదవోలులో మ కా ను తే నీ ర యు లు బండ్ల ను వెదకించిరి. ఇట్లు వెదకించి ఎవడో తుంటివాడు అక్కడక్కడ చూపియై తీసికొని పోవుచుండిన ఒకటిరెండు కేర విద్యుత్తునుకూడ స్వాధీనము చేసికొనిరట! ఇంకొకసారి భీమవోలుదగ్గర పాత్రుల నివాసులగు దెట్టు రామనాథుగారు, రాజోలు తాలూకా మండలకలెక్టరు యొద్దకుపోవును ప్రయాణ మునందు తమ వినియోగము నిమిత్తమై 4 కుంచముల విద్యుత్తును తీసికొని పోవుచుండిరి. ఈ విద్యుత్తును పోలీసువారు కట్టుకొని తమ స్వాధీనము చేసికొనిరి. ఇదేవిధమున తుంటి వాండ్రయినను నుయ్యే గ్రుడ్డివాండ్రయినను నుయ్యే విచ్చగాం ద్రయినను నుయ్యే ఒక కేర విద్యుత్తును నచ్చటచ్చట చూపియై రయిలలో తీసికొని పోవునెడల పోలీసువారి వశమగుచున్నది.

నేను కడపిన నెలలో నిదద వోలు నకు జోయి నపుడు, యెట్లు బాటసారులయొద్ద కట్టుకొనబడియున్న వేర్వేరు విద్యుత్తును చేయు కానాకుపోతిని. తీర్పమై, మోసిపోయిన వరికిటి యొకటి కట్టుకొని, కమ్మల వెంట నీరుగావ్యును, మొగముపై కేతులు పెట్టుకొని, ఏమియో విచారించుచు మూలగా నూరుచుండిన యొక బాలికను జూచితిని. ఈమెకు 10 యేండ్ల కన్న నెక్కువయ్యెదవు. ఆ అమ్మయి కలెక్టరు మఱియొక బాలుడు కూరుచుండిన. ఇరవల కట్టల మట్టలగు మాత్ర మొకటి నడుమున కుండినది. మీ సమాచారమునే 15, 20 బస్తాలు పేర్చుచుండుచుండినది. వానిపై నొక రిజిస్ట్రీ పోలీసు భటుడు వుండియుండెను. ఆపిల్లను జూచి యెటులంటిని.

నేను:—అమ్మా! మీది యేయూరు?

పిల్ల:—మాది సామర్లకోట.

నేను:—ఇక్కడ నెందుకు కూరుచుండిన?

పిల్ల:—తాడేంబ్లిగూడెములో ఒకరూపాయ విద్యుత్తునుకొని మాయూరు తీసికొని పోవుటకై వచ్చి నాను. ఈ విద్యుత్తునుకొని తీసికొని పోవుచుండగా, పోలీసువారు మూడు ను కట్టుకొని, యిక్కడకు తీసికొనివచ్చిరి.

నేను:—అయితే మీ యూరిలో విద్యుత్తు లేదా? ఇంతదూర మెందుకు వచ్చివావు?

పిల్ల:—విద్యుత్తు ఉన్నది. రూపాయకు ఆంధ్రకర్మము. అందువలన ఇంతదూరము వచ్చి నాను.

నేను:—మీ నాయన ఉన్నాడా? ఉన్నయెడల తని యెమిటి?

పిల్ల:—ఉన్నాడు. సామర్లకోటలో పోర్లరు తని.

నేను:—మీయింటిలో ఎందరున్నార?

పిల్ల:—తడిచింది ఉన్నారు.

ఇట్లు చిన్న చిన్న పిల్లల యొద్దను, కొంత గ్రుడ్డివారి యొద్దను, రూఠికుల యొద్దను, భిక్షకుల యొద్దను, రిడికరుల యొద్దను, కట్టుకొనిన విద్యుత్తును కాదాలో చేర్చి, రూపాయకు వడికేర్లచొప్పున, నిడుదవోలులోని ఒక మహాయ్య పీఠమునికి విక్రియించుచున్నాడు. సర్కారువారు యేర్పాటుచేయు దిపోలలోనే రూపాయకు ఆంధ్రకర్మకన్న నెక్కువ విక్రియము చేయబడుతులేదు. ఇక తెల్లని చుండి విద్యుత్తుమైవో రూపాయకు 5 కేరల మాత్రమే యిచ్చెదరు. ఈబాలిక తాడే కల్లిలో రూపాయకు 5 కేరలచొప్పున విద్యుత్తును కొని యుండెను. ఇట్టి పిల్లలను, దరిద్రులను విద్యుత్తును కట్టుకొని అమ్మనలేక మారుచుండినవారి నోటినుండి అన్నమును తీసివైచి యెవరో వర్తకునికి 10 కేరల చొప్పున విక్రియించి యెటులవచ్చు ప్రతిరూపాయలో ఆర్థరూపాయ విద్యుత్తు తెచ్చుకొన్నవారికిని, 8 అణాలవిద్యుత్తును కట్టుకొనవారి బహుమతికిందను, 5 అణాల విద్యుత్తు కొనువారల లాభమునకు నిప్పించుటయొక్క యుద్దేశమున ఆర్థమున చదువకలే యోచించు కొనవలయును.

అన్నములేక మారుచున్నవారి నిట్టివర్తకులచే కాననబడుటగ జేయుట “కంట్రోలు” యొక్క యుద్దేశమైయెడల నిట్టివర్తకుల నెంత క్రోధముగ మార్చిన ఆంధ్రమేలు. కంట్రోలు విషయమై సామాన్యజనుల కేమియు తెలుకక, వారిలోడుపాటుతోగాక కేలము కెత్తరపు కాననములతో, దీని నెంతకాలము నిరవేర్చునాకురో అంతకాలమున, నీ కంట్రోలు వర్తకులు ప్రజలకు సౌభ్రాహ్మణ్యమును బయలు దుఃఖమునే ఆపాదించజేయును. ఆంధ్రకాలమును నిది జయమునకు బయలు అవజయమునే పొందుచుండును.

దీనిని పోసిండు. మఱియొక విషయమునకు వచ్చెదము. ఆది కమాణ్డిరు విషయము. కమాణ్డిరు అసగా ఏమి? 1914 సంవత్సరపు 9 వ నియమము యొక్క 8 మొదలు 7 వ భాగము వలకుల నిబంధన ముల ప్రకారము ఎరరయినను భోజన వదార్థముల సక్రమముగా జూచియుండునపుడు అట్టి వదార్థములను దొరకనమువారు స్వాధీన కలుచుకొని, యజమానికి నమ పరిచారము నొక గదరు ఇట్టి యక సరము కలిగినవోటుల నెల్ల ప్రభుత్వమువారి జాభికారును వినియోగముచెదరు. దీని పెక కమాణ్డిరు చేయుట. కృష్ణామండలమున నీకమాణ్డిరు, కంట్రోలుపకలను జూచుటకై ముమా యూక సాహెబుగారు నియమింప బడిరి. ప్రస్తుతమువీరిపై ప్రజలో మితిలేని కలవరము పొర్రంబమైవది. ఎక్కడను జోయినను, రయిలలలోను, కర్తవ్యలలోను, మిల్లులయజమానులలోను విశేషమునుండి భీతావహులై యున్నాడు. ముమా సలాబుగారు మార్వాడీలు. మీద దేవవాడలో వ్యాపారము చేయుచున్నాడు. కాను నెలలో పీరు చాచాపుగ 4000 చిన్న బస్తాల, 700 పెద్ద బస్తాల విద్యుత్తును కొనియొందిరి. ఇందు కొద్దిగ ఉప్పుడువిద్యుత్తును కూడ నుండెను. మీద బస్తాకు 11 రూపాయలు చొప్పున విద్యుత్తును కొనిరి మీయొద్ద విద్యుత్తును సంకలి ముమా యూక సాహెబుగారికి తెలిసి కలురు చేయగా, మీద వెల్లిరి. అప్పుడు జరిగిన సంభాషణములో ముమాసలాబుగారు తమ యొద్ద విద్యుత్తును ముట్టముల నిజమనియు, కొట్టు తాళముచెట్టు తమ యొద్ద లేదనియు, తాళము చెట్టులను తెప్పించెద మనియు, చెప్పినను ముమా యూకగారు విసలేదు. చెప్పకట్టుకము నుండి రావలసిన గుమాస్తావచ్చి లేకటికోజున కొట్టుకు తెరచెదమని చెప్పినను, ముమా యూకగారు, కత్తులను, కుపాకులను, చేడీలను, గల పోలీసువారిని వెంటబెట్టుకొని కొట్టుతాళము బ్రద్దలు కొట్టి విద్యుత్తును స్వాధీనము చేసికొని రట. ముమాసలాబుగారు బస్తాకు 11 రూపాయలు చొప్పున తెట్టికొన్నను, ముమా యూకగారుకు 10-2-0 చొప్పున నిచ్చిరట. కమాణ్డిరు కావడిన యీ విద్యుత్తులో పెద్దబస్తాకు 1-8-0 చొప్పునను, చిన్నబస్తాకు 1-0-0 కుంతును, మొత్తమున నాలుగైదువేల రూప్యముల వడ్డము తగిలినట్లు చెప్పియున్నాడు. ఈవిధముగా విద్యుత్తును, భాగ్యమును కమాణ్డిరుచేసి, వీరిప్రాపకమునకు ప్రాప్తయినట్టియు మిల్లుల యజమానులను నగు గారపాటి పిచ్చయ్య ఎలకుంచలి మురవారిరావుగార్లకును, ఆతరువాత సంబూరి గోపాలరావు, గోల్ల నారాయణరావుగార్లకును నిచ్చితేనే వారల యభివృద్ధికి తోడువడిరి. దేవవాడలో నెందరో యిరర పెద్దమిల్లుల యజమానులందఱు వారల నెల్ల విడచి, యీ నలుగురుకును, అందుముఖ్యముగా గారపాటి పిచ్చయ్యగారికిని కమాణ్డిరు చేయబడిన సరకుల నిచ్చుటకు గల సమాధానమును ముమా యూక గారిచే వచ్చు కలసియున్నాడు. దేవవాడలో నీపిచ్చయ్యగారికి వాదాపుగ 20,000 బస్తాలకువై గా ఇప్పించియున్నారట.

ఏలూరులో జమీదారులను, గొప్ప వర్తకులను, బ్యాటుమిల్లు స్థావకులను నగు మోతే గంగరాజుగారిని నెరుగని వారు లేరు. గంగరాజుగారు పెండరులు, కుంపుచుండిన వారిలో నొకరు. మీయొద్ద 10 బస్తాల (ధిల్లీ భోగములు) విద్యుత్తునుండినది. ఇట్టి రకము విద్యుత్తును కమాణ్డిరు చేయుట ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశముకాదు. కాకపోయినను, నీ విద్యుత్తును తనాస్థీలు చాచు గారు స్వాధీనము చేసికొనిరట. గంగరాజుగారి యొద్దనే 5000 బస్తాల సజ్జా (ట్రాగడములు) ను 8000 బస్తాల ధిల్లీ భోగములను, నుండినది వీనికి పెండరు సహదాఖలు చేయబడినది. గంగరాజుగారు తమ మరల సీధాస్యమును విద్యుత్తు చేయించి, యెచ్చుట కొప్పుకొన్నను సర్కారి వారి ఉద్యోగస్థులందునకు సమ్మతింపక, యీ సరకును కమాణ్డిరుచేసిరి. ధిల్లీ భోగములను రు 7-8-0 మొదలు, రు 8-0-0 ల వఱకు తెట్టికొంటియనియు, తరుగునకును. అద్దెకును, వడ్డీని మఱియొక రూపాయ కట్టుననియు నెంతచెప్పకొన్నను ముమా యూక సాహెబుగారి భాగ్యమును స్వాధీనముకలుచుకొని రు 7-8-0 చొప్పున ఖరీదు నిప్పించిరినియు గంగరాజుగారు బహుశోషముతో తెప్పి యున్నారు. గంగరాజుగారి పేరు బ్లాకు లిస్టులోనైనను కేర్పబడియుండలేదు. ఎప్పుడును మీద ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశమునకు వ్యతిరేకముగా నడచువారును వారు అయినను మీరి నలుగురు యెడుట ముమా యూకగారు అగౌరవముగ మూటలాడుటయే కాక, గంగరాజుగారి పెండరుల రద్దుచేయించివారిట. దేవవాడలో పిచ్చయ్యగారున్న

చెన్నపురి ఆంధ్రాశ్రమము.

ఆంధ్రులకు భోజనశాల.

ఆశ్రమనిధికారి కు విజ్ఞాపనము.

ఆంధ్ర మహాశయ్యలారా! చెన్నపురిలోని కళాశాల లందు చదువు ఆంధ్రవిద్యార్థులకును ఇతరతరములనుండి చెన్నపురికి వచ్చువారికిని అవకాశమును భోజనముపొందుటకు కలిగించుటకు తగిన ఏర్పాటు లింతవరకే కేరళమున లేకుండుట కలన పట్టి ఆశ్చర్యము మొదటి ఎప్పుడును అవసరమని నేనది తర కాంక్షతోకలదు వానినీయుంటిని. కావ్యాసములను చదివినవారిలో నొకరు 1917 వ సంవత్సరములో నొకనాడు నాతో నీవిషయమును ప్రస్తావించి కావలసినధనమునిచ్చెద మనని. పిమ్మట నేనీయేడు రాజమహేంద్రవరమున నుండగా సర్వమును సంకల్పమైదిగాన వెంటనే బయలుదేరి రావలెనని వారు నాకు వ్రాసినది.

జూలై నెల 7 వ తేదీన ఆంధ్రాశ్రమము పూర్వం భింపబడినది. ఇప్పుడు నుమారు 80 మంది నెలవెక్కించాడు ఇతరులును మొత్తము పూటకు 100 మంది భోజనము చేయుచున్నారు. కాని, పూర్వంభించినవారికి తలచినరీతిని పెట్టుబడి ధనము లభించలేదు. కనుకనున్న సామ్యంలో నుండియే నుమారు 400 రూప్యములు పెట్టి అవసరముగ కావలసిన వస్తువులను కొనవలసి వచ్చినది. ఆగష్టు నెల వరకును అసగా 28 రోజులు మాత్రమే యితరుల సహాయము కొంతవరకు లభించినది.

ఆగష్టు నెల 1-వ తేదీ నుండియునే నోటరిగానే దీనిని నిర్వహింపవలసి వచ్చినది. ఈ మార్పులవలన ప్రస్తుతమున్న యింటిని వదలవలసి గూడవచ్చినది. ఆశ్రమమునకు కావలసిన పాత సామగ్రియున్నది మెండుగానున్నది నుమారు నూర్గురు ఆంధ్రా విద్యార్థులతో శోభింపుచుండిన యీ ఆంధ్రాశ్రమమును నిలవ పెట్టవలయునన్న, 500 రూప్యములైన కావలయును. ఇతరభోజనశాలలవలె నది యొకరిలాభమునకై పెట్టబడినది కాదు. దీనివలన లాభము కలుగునేని అందు కొంతభాగమును ఆశ్రమమునకు మూలధనముగా నుంచి మిగిలిన దానిని ఆంధ్రా విద్యార్థిని కిచ్చివేయున్నాము. దీని పాలనమును కూడ నొకరియధీనముగా క చేస్తే చెన్నపురిలోని ఆంధ్రాశ్రమముల యధీనమునం దుంచ నిశ్చయించివాము.

దత్తమండలముల వారు ప్రత్యేకముగ నొకభోజనశాలను నిర్మింపుచున్నారు. వై. ఏం. వి. ఏ. వారొక భోజనశాలను నిర్మింపుచున్నారు. ఇట్లుండ ఆంధ్రవిద్యార్థుల సమసాయమునకు ఉత్తరాంధ్ర మండలములవారు సహాయము చేయకుండిన చెన్నపురిలోని మన ఆంధ్రవిద్యార్థుల భోజనమునకై చాల కష్టములు పడవలసినవచ్చును.

2. కావున నామ ఆంధ్రవిద్యార్థులవై శిక్షణా మంత్రియ, చెన్నపురికి వచ్చెడు ఆంధ్రుల సౌకర్యమును పాటిచియు తమకు తోచిన విరాళములను పంపించి యీ విషయమును మన ఆశ్రమమున వన విద్యార్థుల ఆశోక్త్యమును కాపాడ గోరవలెను. ఈ విరాళములకు, పాలకసంఘమువారి ఆదాయములనుల కట్టికను ఆంధ్రాపత్రికయం దెప్పటికప్పుడు ప్రకటించుచుండుము.

వేమయ్యూడి శేషగిరిరావు.

ఆంధ్రపత్రికాసహాయసంపాదకుడు,

7 తరలు పెట్టిపేట, వార్డు 6 వును నుదరాను.

ఏలూరులో మేదురు నాగేశ్వరముగారు మున్నగు ముమాయూనుగారి ప్రియులున్నారు. ఏలూరునర్తకులలో పదిమంది పెద్దలుగూడి ప్రభుత్వమువారికి గావలసిన భాగ్యముగాని బియ్యముగాని, నిర్ణయమున ధరలవ్రాకారము కష్టము చేయుదుమని అర్జీలను తీసిపోయియు గారికిని దివ్యులీకల్పకు గారికిని పంపినను ముమాయూనుగా తలకొ ఈ యధికారమును తమయిష్టము కచ్చిన నుగ్గురు వర్తక యిచ్చిరట. వరుసేటి పున్నయ్యగారి భాగ్యమును స్వాధీనముచేసికొని వైచారికే గట్టబెట్టిరి. వెంటపాడులో నూర్యనారాయణగారు రహస్యముగా బియ్యము సేగుచుతిచేయుచుండినందుకై పోలీసు సచివస్వేక్షకుగారు వారికొట్టునుస్వాధీనముచేయిమన్ననముమాయూనుగారు వచ్చి ఆనాడుగైదు నెలలపాటు విడుదలచేయించిరట. తాడేపల్లిగూడెములో బియ్యపు మరల వారు రూపాయకు 7 శేర్ల బియ్యము చొప్పున విక్రయముచేయుట కొత్తగాని అటులు చేయుచుండినను, ముమాయూనుగారువచ్చి యీ తనిని తమయిష్టములకు మెకరాజుగారికిచ్చిరట. నిద్రదవోలులో శేషగల దుర్గయ్యగారు బియ్యపు వర్తకులు. వీరి యొద్ద 112 బస్తాల బియ్యముండెను. ఇది పెద్దబస్తాలు; మంచి బియ్యము. ఈయన, ఈబియ్యమును సర్కారువారు కష్టముచేసిన ధర ప్రకారమే విక్రయము చేయుచుమని తలచున తనాస్పీయదారుగారితో చెప్పియుండినను వారిసరకును స్వాధీనము చేసికొని బస్తారు 14-12-0 లు వెలగలిగి యుండ రు 18-10-0 లు మాత్రమే కట్టియిచ్చిరట.

మంగరాష్ట్రీయ శాసనసభ.

పోలీసువారి అక్రమ ప్రవర్తనము.

కోనాల్సే ప్రభువు ప్రసంగము.

ఈనెల 8 వ తేదీన జరిగిన కాసర సభయందు పోలీసు వారొక శ్రీని ఆశ్రమముగ వాధించుటనుగూర్చి యొక సభ్యుడు ప్రశ్నించెను. అందులకు ప్రభువుగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చిరి. పోలీసువారిచే వాధింపబడిన దని తెలు కబడిన శ్రీ ప్రేమ ము జు కాట ను. ఫరియూరు జిల్లాలో సట్టూర్పూరుగ్రామమునం దామెధర్మమును కడించువాల్సీ అను నతడు బట్టల దుకాణమును దోచుకొనినవారిలో చేరి యుండె ననిపోలీసువారి కనుమానము కలిగినది. ఫిబ్రవరి నెల 7 వ తేదీన ఆశ్రీకొన్ని కొత్తబట్టలను తీసికొని తనధర్మ యింటినుండి తనప్రతినిధికి మహేశ్వరవాడికి పోయినని క్షణ తేదీన పోలీసుయొన స్వేక్షకులు తెలిసెను. ఆమె 10 మైళ్ళుడదలి పోయినది. 9 వ తేదీ ఉదయమున నామెప్రతినిధిని పోలీసు వారు సోదాచూడగా 4 కొత్త ధోవతులు దొరకినవి. వానిని నూర్చి ఆమె సరియగు సమాధానము చెప్పితక పోయెను. ఆమెను ఆమెబిడ్డలను పట్టుకొని 5 మైళ్ళదూరమున నన్న భింగా పోలీసు స్టేషనుకు భటుల కాకలాకింద పంపి యన స్వేక్షకు మరయొక యింటిని సోదాచూడబోయెను. ఆమెను పట్టుకొనినపు దామె బట్టపై నిరక్తపుదాగులు కనబడినవిగాని వానినిగూర్చి యన స్వేక్షరపు డేమియును విచారణ చేయలేదు. దారిలో రక్తము ప్రవించుటను చూచి కూడనన్న హెచ్చుకనిస్తేబు రక్తపు దాగులను చూయుట కామె కొక గుడ్డనిచ్చెను. స్టేషనుకు రాగానే సబ్బునిచ్చి రక్తపుదాగులను కడిగివేయుచుని అత దామెతో చెప్పెను. ఆరాత్రి తల్లి యును పిల్లలును స్టేషనులోనే యుండిరి. వామినమీద పిల్లలను వదిలేదనని అతడు చెప్పెనుగాని ఎవరును వామిన ఇయ్యరాలేదు. కాన వారిని పడవమీద టూల్కాకును అటకుండి ఎడ్లబండిమీద ఫరియూరుకును పంపుటకు నలుయిన స్వేక్షకు నిశ్చయించెను. వారిద్దరాలనయయునకు టూల్కాకు వచ్చిరి. బండిదొరకలేదు. కాలిడకను ఫరియూరుకు బయలుదేరి 11 వ తేదీ యుదయమున కచటికేరేరి. ఆమెను జయలులో నుంచగానే పోలీసువారు తన్న కొట్టిరని ఆమె చెప్పెను. వైద్యకరీతు జరిగిరి. దెబ్బలు తగిలిన గురుకు తమియూను కనబడలేదు. ఆరాత్రి 11 గంటల కామెవ్రసించెను. కనుపుచనిపోయి కల్గియుండెను. అవిడ్ల 3, 4 దినముల క్రితమే గొప్పమున చనిపోయి యుండునని వైద్యుడు చెప్పెను. ఆమె కల సటు అధికముగా కలిగియుండును. ఆమెను పట్టుకొనక పూర్వమే విడ్ల చనిపోయియుండును. ఆమెను పోలీసువారు కొట్టిర నుట కాధారము లేదని విచారణలో తేలిినది. పట్టుకొనబడునప్పటికే రక్తపుదాగు అందుట అందులకు మరయొక నిదర్శనము. బండిని మరుర్పుటకును బండి దొరకక పోయిన బసమరుర్పుటకును నాటి రాత్రి టూల్కాలో హెచ్చుకనిస్తే చాల ప్రయత్నించెనుగాని సాధ్యపడలే దనిపూడ తేలిినది. ఈలోపమునకు టూల్కాకును నలుయిన స్వేక్షకును బాధ్యులు. రక్తపుదాగులు తనకు కనబడనేలేదని యన స్వేక్షకుడు ఆమె బహిష్కర్యుండునని తలచితిని నీ సబ్బుయిన స్వేక్షకును తెలిపిరి. చెరసాలలో నుండగా వారిద్దరును గూడ నామెకు ప్రశ్నింపిరిగాన నామె ప్రయోణముచేయదగినస్థితిలో నున్నదా లేదా అను విషయమును వారు గమనింప దగినది. వారకాగ్రత కలననే యిట్లు చేసిరిగాని వారికి దురుద్దేశమేమియులేదని స్పష్టమైనది. కాని పోలీసుయొద్దగు లిట్లు జాగ్రూకత లేకుండు పనిచేయుటవలననే పోలీసు కాళుకంఠమును గూడ నకట్లాతి కలుగుచున్నదిగాన నా సజుయిన స్వేక్షకుకు స్వతంత్రాధికార మియ్యగూడదనియు 18 నెలలవరకు తక్కువ దణ్ణము మార్చుకలె ననియు గవర్నరు గారు త్తయ పు చేసిరి. ఇన స్వేక్షకు బాధ్యత స్వల్పమగుటచే నొక సుకేశ్వరకాల మతిదురత్కృత దణ్ణాదు మార్చబడెనని ప్రభువుగారు నుడివరి. కలకత్తాలో ఇండ్ల బాడుగలు చాల హెచ్చుగా నుండుటను గూర్చి విచారణ చేయుటకొక సంఘము నేర్పరపదగునని ఫిలిప్సుగారు పాదించిన తీర్మాన ముమోదించబడినది.

మా లండను లేఖ.

పి చెంచయ్యగారు బి. ఏ. ఎమ్. ఎల్. మా కిల్లు వ్రాయుచున్నారు:—కాయంటు కమిటీయెదుట సాక్షుల విచారణ జరుగుచున్నది. ఈ కమిటీవారు వారమునకు 3, 4 దినములు కూర్చుండరు; ప్రతిదినమును ఉదయము 11 గంటలు మొదలు సాయంకాలము 5 గంటలవరకు పనిచేయుదురు. నే నీసగరములేరుటకు పూర్వము లోకమూర్ఖులెటకు, మాధవరావు, బీసెంటమ్మ, రామస్వామిఅయ్యగారు విచారించబడిరి. నేను వచ్చినతరువాత నమధా చింతామణిగారు మిరవాదుల వత్తుమానన, హోమయ్యల సమితివత్తుమాన జిన్నా గారు నుకార్చికుల వత్తుమాన వాడియోగారు సాక్ష్యమునిచ్చిరి. నేను కాంగ్రెసువత్తుమాన కృషిసలక నిశ్చయించితిని. కాంగ్రెసు కార్యదర్శియగు పట్టేగారు కిల్లు పార్లమెంటు సభవారిచే ఆమోదికమగువరకు నే నిక్కడ నుండవలెనని నుడివరి. నా కిక్కడ చాల పనియున్నది.

ఆంధ్రరాష్ట్ర సమస్యనుగూర్చి నాసాక్ష్యమును గైకొనవలసినదని కమిటీవారికి దరఖాస్తు సంపిసిన. రామచంద్ర రావుగారు, నేనును ఈవిషయమునుగూర్చి యొకమిమోరాం దమును తయారుచేయుచున్నాము. నావాబ్బూలమును గైకొండరునితోచుచున్నది. వీరియెట్లును ఈమిమోరాండముకమిటీ సభ్యుల కెల్లరకును అందునట్లు చేయుచును. నాయరుకత్తును వాడు తెలిపిన దురభిప్రాయమును ఖండించుటకు నేను (వెనీ డెస్సింపుము కత్తును సాక్ష్యము నీయవలెనని ప్రజలు కలచుచున్నారు.

మిరిది కరకే నాపేర సామ్యుకు పంపియుండురని కల గను లండను నగరము అతివ్యయ కరమగు శ్రీదేశము. సములకు కనీసము 8500 రూప్యములు కావలసి నయములను గూర్చి యందు తెలియ

లేని ప్రజల కారోగ్యము గాని ప్రైవేటువ్యయముగాని
 దృఢవంతముగ నుండజాలవు. దేశమునం దంత
 టను మహాదారిద్ర్యము వలనను వీర్యము తగ్గి
 ఆరోగ్యము చెడి ప్రజల ఆయుర్దాయము క్షీణించు
 చున్నది. వీరోగమువచ్చినను ప్రజలు దానిని
 భరింపజాలకను మృత్యుదేవత వాతబడుచున్నారు.
 ఆహారపదార్థముల ధరలు వికరీతముగ పెరిగిన
 కాలమునందు ప్రజల భరణక్రితీ బాతుగ తగ్గినది.
 రాఘవేంద్రరావుగారు తెలిపినటులు ప్రజల యీ
 రిక్తిస్థితి వృద్ధిబొందినగాని దీనికి ప్రతిక్రియ గాన్పించు
 చదు. పాలకులును శ్రీమంతులును సీ సమస్యను
 నిర్ణయించుట ధర్మముగ నున్నది. నిర్మలౌదకమును
 ప్రజలకు సమకూర్చుట కార్యోరేషను వారి పని
 యై యున్నది. లక్షల యాశ్రయములను వ్యయము
 చేసిన తరువాతను సయితము కార్యోరేషనువారు
 పురవాసులకు పడకట్టి నిరును నందజేయుట
 యనుచితము. ఈ పవయమై ప్రభుత్వము వారు
 కార్యోరేషను పెంటనే ప్రయత్నములకు జేయుట
 యవసరము. చెన్నపురి పరిసరములందు ఇండ్లను
 కట్టుటకు కావలసినంతస్థలముగలదు. అయినను పట్ట
 ణము జనసమృద్ధిమై కాపురమున కిండ్లులేకున్నవి.
 చెన్నపురమునందు గల 59,595 గృహములందు
 5,25,412 మంది నివసించుచున్నారు. ఇంటికొకటికి
 9 మంది వంతున కాపురముచేయుచున్నారు. జన
 సమృద్ధిముగల భాగములందు ఇంటికీ 15 నుండి
 20 మందియును నివసించుచున్నారు. పురవిస్తరణ
 కద్ధతి నవలంబించిన గాని చెన్నపురి కీదుర్దశ
 తొలగదు. ట్రాము మార్గములను రైలుమార్గము
 లను వృద్ధిచేసిన ప్రజలు పుర పరిసరములందు
 శుభ్రమైన యిండ్లయందు నివసించుటకు పాధనము
 లేర్పడును. శిశుకుశలమును గురించి రాఘవేంద్ర
 రావుగారు వ్రాసిన విమర్శనము ముఖ్యముగ
 నున్నది. గతించిన 5 దేండ్లయందును పుట్టిన
 57,021 శిశువులందును 5 ఏండ్లు నిండకపూర్వము
 8588 మంది చనిపోయిరి. గత సంవత్సరము
 7,068 శిశువుల మృతినొందిరి. ఈ శిశుమరణముల
 నాపుటకై శిశుకుశల శాఖ స్థాపించబడినది.
 ఆ శాఖ వీరసింగు బాయిగారి యాధిపత్యము
 క్రింద పని జేయుచున్నది. ప్రసవములకు
 మంత్రసానుల సంఘమును పిల్లలకు తల్లిలకు
 మందులను పథ్యపానాదులను నొసంగియును
 మూతా శిశువుల ప్రాణసంరక్షణమునకై కార్యో
 రేషనువారు చేయుచున్న సహాయము శ్లాఘ్యమై
 ఇతర పురపాలక సంఘము లవలంబించుటకు
 యోగ్యముగ నున్నది. గత సంవత్సరమునందీ
 శాఖకై కార్యోరేషను రూ. 20,000 లను వ్యయ
 ము చేసినది. ఇప్పుడీ సహాయస్థానము ట్రిప్లికేను
 నందు మాత్రము గలదు. ఇంకను రూ. 20,000
 వ్యయముచేసిన మఱి అయిన ప్రదేశములం దిట్టి
 సహాయస్థానముల నేర్పరచుట కవకాశము గల
 దని రాఘవేంద్రరావుగారు నివేదికయందు దెలిపి
 యున్నారు. కార్యోరేషనువారు రాగల సంవత్స
 రమునందు మఱికొన్ని సహాయాలయములను స్థా
 పించి శిశువుల ప్రాణసంరక్షణము చేయుదురని
 నమ్ముచున్నాము. ఆరోగ్యశాఖ రాఘవేంద్ర
 రావుగారి యాధిపత్యముక్రిందను బాగుగ పని
 జేయుచున్నదని నివేదిక దెలుపుచున్నది. కాని
 చేయుచున్న పనికంటెను చేయవలసిన పని విశేష
 ము గలదని నివేదిక విశదము చేయుచున్నది.

గంధిమహాత్ముని స్వదేశియవదేశము

—౨౦౦—

మన దారిద్ర్యవిమోచనము మన పారతంత్ర్యవిమోచనము మన స్వదేశి దీక్షపై నాధారపడినదని గంధిమహాత్ముడు సతత ముదేశముచేయుచున్నాడు. వారితో సన్నిహితసాహచర్యముగలవా రందరును వారి యత్నాహమును గలిగి స్వదేశి వ్రతమును బూనుచున్నారు. గంధిమహాత్ముని స్వదేశి దీక్ష కేవలము బాహ్యవ్రతమే మునకు మూలము సంబంధించినది గాదు. అది భారతీయుల రక్షణములందు బ్రవేశించి వారి ప్రకృతినంతయును మార్పుట కేర్పడినది. మనకు వంగదేశ విభజన సమయమునందు పట్టపక్షి స్వదేశిదీక్ష బాహ్యదీక్షయును సంతర్కితముగాకను విదేశ ద్వేషభావముతో నారంభమైనది. మనదేశమునందెప్పుటికిని నాభావము పోలేదు. ఆంగ్లవస్తు బహిష్కారము స్వదేశిదీక్షయని కొందరు భ్రమపడుచున్నారు. స్వదేశి వస్తుభారణము స్వదేశి దీక్షయని కొందరు మరియుచున్నారు. కాని గంధిమహాత్ముని స్వదేశిదీక్ష బాహ్యవిషయములకు మూలాధారమైన భావార్థముని వారి యువదేశములు వారి యాచరణములు వారి సత్త్వాగ్రహణములు తెలుపుచున్నవి. గంధిమహాత్ముడు మన కరాధీనత తొలగటకు సరళజీవనము సాధనమని యువదేశించుచున్నాడు. ఏ విధమున నైనను బాహ్యవ్రతవృత్తియందు స్వదేశివ్రతము సాధ్యమైనను సంతోషవృత్తియందు స్వదేశిభావము స్థిరపడనపుడు స్వదేశివ్రతము సాధ్యము గాదు. అంతఃకరణమునకు శుద్ధి గలిగిన గాని బాహ్యచరణమునకు శుద్ధి గలుగదు. మహాత్మునిగంధీ త్రికరణ శుద్ధిగ స్వదేశిభావ ములపడినది. వారి సన్మానమున కిదియే మూలకారణము. చెప్పన దొకటియును చేయున దొకటియును గంధి మహాత్ము డవలంబించడు. వారి సాహచర్యము గలవారికిని నిదియల వడుచున్నది. స్వదేశిదీక్షను బాహ్యవ్రతముగ గలవారును స్వదేశి వ్రతమును కొంతవర కాచరించుచున్నారని గంధిగారు విశ్వసించుచున్నాడు. వీరి యభ్యాసము సామరులకు ప్రమాణమైనపుడు దేశమునందు స్వదేశిభావము మహాతరంగముల వలె వ్యాపించగలదు. అహమదా బాదునందుగల సత్త్వాగ్రహణమహాస నియమములను బుధవారము కృత్రికయందు బ్రచురించి యుంటిని. ఆ నియమములు వ్యక్తులకు బాహ్యభ్యంతరజీవనములందు స్వదేశిభావము స్థిరపడుట కేర్పడిన పని విశదమగుచున్నది. సకలైంద్రియములు వశ్యములై యుండుటకు ఆశ్రమమునందు నిత్యకర్మాచారము నియమింపబడినది. ఆశ్రమవాసు లరుణోదయమున లేచి రాత్రి బాముబ్రాహ్మ పోవు సంతవరకును. నియమాను సారముగ నాశ్రమ వాసులు దినదినమును గడవవలసి యుండును. ఈ నియమావలంబము బలారోగ్యములకును చిత్తశుద్ధికిని వరమసాధనముగ నున్నదని ఆశ్రమవాసుల యనుభవము తెలుపుచున్నది. ఇప్పుడు దేశమునందంతటను స్వదేశి వ్రతభావము వ్యాపించుచున్నది. వ్యాపకమున కవసరమైన బాహ్యభ్యంతరసాధనములు మూలముగనిపించుట లేదు.

గంధిమహాత్ముని సాహచర్యము గలవారు సిద్ధిభేదము లేకను వారీయువదేశముల వాచరించుచున్నారు. లక్షాధికారియైన శంకరులూలు గారి భార్య అనుజినమును నారుగంటలు నూలువడుకుచున్నది. శ్రీమతు లెందరో గంధిగారి సాన్నిధ్యమున నూలు వడుకుటను వాటిని దర్శించుబోయిన వారు చూచియున్నారు. గుజరాతునందలి విజ

పురమునందు గంగాబాయి షర్య లద్భుతముగ నున్నది. ఆమె ఆగ్రామవాసులను నూలువడుకుట యందు నిపుణులను జేసి వారికి జీవనోపాధిని గల్పించినది. మహాత్ముని సందేశము శంఖారావముగ దేశమునందు మ్రోగుచున్నది. స్వదేశి గంభీరశంఖారావమును బాగుగ వినివారు దాని యువదేశములను స్వీకరించుచున్నారు. భరత మారకు ముప్పదిమూడుకోట్ల సంతానులుగలరు. ఈ మహాసంతానమే భారత మాత బలమునకు నిదర్శనము. ఈ సంతానలందు కోటిమంది గంధి కోరికలులు కాలమును వ్యర్థముగ గడవకను దినమునకు రెండుమూడు గంటలు నూలువడుకుటకు వినియోగించిన, స్వదేశిభావము ప్రతి మనుజుని రక్షణమునందును ప్రసరింప గలదు. రాజముల నాదము శ్రోత్రములను బూరించి స్వదేశి మాధుర్యమును ప్రత్యక్షము చేయగలదు. ఆంధ్రపత్రిక యందు స్వదేశివ్రతమును గురించి లేఖలు వ్రాయబడుచున్నవి. ఒక లేఖకుడు ప్రకటనకై సొమ్మును కంపి వినియోగచతుర్థిదినమున దేశీయసాధనలను స్వదేశివ్రతమును స్వీకరింపు డని ప్రార్థించెను. ఆంధ్రదేశమునందు గల స్వదేశిభావమును నాచరణమునకు దెచ్చుటకు గంధిమహాత్ముని బోలిన నాయకుల సాహచర్య మవసరముగ నున్నది. ప్రస్తుతము నాయకుడు లభించక పోయినను ప్రజలు గంధిమహాత్ముని యాదర్శములను బావమునం దిడుకొని మాతృసేవారాధనమును జేయుటకై పాటుపడెదరు గాత!

సామ్రాజ్యశాసనసభ-ధర్మరక్షణశాసనము

సామ్రాజ్యశాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టిన బిల్లు లన్నియును వివాదము లేనివిగనున్నవి. ఇన్ఫాన్ట్రీ బిల్లు, కస్టమర్స్ బిల్లు, జనాభాబిల్లు, ప్రావిడెంటుఫండు బిల్లు మొదలగు బిల్లులందు వివాద గ్రస్తమైన విషయములులేవు. సర్ విలియము విన్సెంటుగారు ప్రవేశపెట్టిన “ధర్మాదాయ రక్షణ శాసనము” కొంత వివాదగ్రస్తమైనను దేశావసరముల కవసరముగ నున్నది. ప్రభుత్వమువారు 1863 సంవత్సరాంతరము ధర్మాదాయ రక్షణమునందు ప్రయత్నమును గల్పించుకొనుట మానుకొనిరి. అసభికారసభ్యులు శాసనసభలయందు ధర్మాదాయ రక్షణశాసనములను ప్రవేశపెట్టుటకు బ్రయత్నించినపుడు ప్రభుత్వములు ప్రతిఘటించినవి ఇప్పుడా భావమును వదలి విద్యావంతుల సౌకల్యముల కనుకూలముగ ప్రభుత్వమువారు శాసనమును జేయబూనుకొనుట యుక్తముగనున్నది. ఈ శాసనమునందు ధర్మకర్తల నియామకమునకును, ధర్మాదాయమును రిజిస్టరు చేయుటకును, ధర్మాదాయ వ్యయముల పట్టిలను ప్రచురించుటకును నియమము లేర్పడును. ప్రజలు ప్రతిఘటనమును బాపిన శాసన ముపసంహరింపబడు నని విన్సెంటు గారు తెలిపియుండిరి ధర్మాదాయమువలన లాభములనుబొందెడివారు ప్రతిఘటించుట సహజము. ధర్మాదాయవిషయమై కలహములు పెరుగుచున్న కాలమునందు దిట్టి శాసన మవసర మని దేశక్షేమమును గోరువా రంగీకరింపగలరు.

తెనాలి అల్లరులు

తెనాలియందు బియ్యపుమరల యడమానులు ప్రజలకు బియ్యమును అమ్మించుచు నాయూర రెండుమూడు దుకాణములు లూటి చేయుటకైన పని యుచు జిల్లా కలెక్టరు వచ్చి బియ్యపుమరల నిర్ణయించి పోయినతరువాత వైనను వర్తకులారధరకు

బియ్యము నమ్మటలేదనియును జనులయంద శాంతి పెరుగుచున్న దనియును తెలియుచున్నది. భాద్రపద ఆశ్వీజ కార్తిక మాసములందు ప్రజలకు కనలు లేకను కష్టపడుచుందురు. ఈ కాలమునందు మహాత్ముము వారికష్టముల నినుమడించును. అల్లరుల నాపుటకై ప్రజల సౌరక్షణమునందీ మూడుమాసములును సధికారు లేమరకయుండుట యవసరము.

చెంచయ్యగారి లేఖ

ఆంధ్రరాష్ట్రీయోప సంఘపక్షమున రాయరాజగ వెడలిన చెంచయ్యగారి లేఖను వేరొక చోటను బ్రచురించితిమి. దానియందు వారింగ్లాండునందు మూడుమాసము లుండుట యవసరమనియును వారి ఖర్చులకై రూ 3500 లను కంపుట యవసర మనియును వ్రాసినారు. ఆంధ్రప్రముఖులు వారివిన్నపము నాకొని వారిని సమ్మి ఇంగ్లాండునకు బోయిన చెంచయ్యగారికి వెంటనే సహాయమును జేయుట కేర్పాటులను జేయుటకు వేడుచున్నాము.

అఖ్యతుపత్రి కాసంపాదకునకు శిక్ష

అఖ్యతుసంపాదకుడు మాలా నాసయచు ఫజ్లాబు రహమతుగారు లక్నోయందు గొందరు సత్త్వాగ్రహమును నిరసింపుచు జేరిన ప్రసంగములను ఖండించుచు వ్రాసిన వ్యాసమునకు శిక్షకు పాత్రుడయ్యెను. ఆయన 10 నెలలు కారాగృహమునందుండవలయును. ఆయన చెర పాలకు బోవుచు బంపిన సందేశము మన నీయము. “యథార్థముగ నుండుము. నీ భావములను దెలుపుము. సత్యమును ప్రకటింపుము. దీనిని సర్వత్ర వ్యాపకము చేయుము. సాహసీకులు మాత్రమే సజీవులు”.

ప్రయ్యార్టీ సర్టిఫికేట్లు:—అహారకాంక్షములు గడ్డినూలి బట్టలు ఉత్పాదక మూలపదార్థము గోసెసంచులు పిసిమా శ్రిమ సివిలు సర్వై డైరెక్టరులు ప్రయ్యార్టీ సర్టిఫికేట్లులియ్యవలెనని ట్రాఫిక్ కంట్రోలరు గారు సిఫ్టుకుంకి ప్రత్యక్షపర్చిరి. కాన నికయుండు వైవిధ్యబడిత కస్తువుల సర్టిఫికేట్లుల కోడవాకుమాత్రమేదరఖాస్తులనుకంపనలెనని సివిలుసర్వై డైరెక్టరు గారు ప్రకటించిరి.

బళ్లారిలో అభినందన సమావేశము:—ఈ నెల 5 తేది శుక్రవారం ఉదయం 9-30 ఘంటలకు ఆనరబిల్ ఖాన్ బహదూర అబ్దుల్లా సాహెబ్ బహదూరుగారు (మదరాసు గవర్నమెంటు కవులకోర్ మొదలు) బళ్లారికి వెళ్లినదగవక వారికి భూలహారమును సమర్పించి వాద్యములతో శారిన రయిల్వే స్టేషన్ వరకు కలెక్టరు దొరగారి బంకభారత డిరెక్షన్లతో కొనిపోవుటకు రిక లేని కనివారం సాచుకాలం 5-30 ఘంటలకు వాటిలూల నాటక భవనమునందు సభజనులు. ఆ సభయందు సాహెబుగారిని పిమ్మటసోదీయేవక్లాప్రెసిడెంటు హెచ్.త్యూణగారుగాని డిప్యూటీ ప్రెసిడెంటు హోదాకలిగినవగు గారు అభివర్ణించుటకు ఏర్పరుబడినది. శ్రీకృష్ణబడ్డి బాద్లవల్ దొరగారు ఆ గావనాధికర్తలు దశతో సంగీరించిన ఎస్. అబ్దుల్ గవార సాహెబు, వి. శేషప్ప శెట్టిగారు అహ్వరక్షణక సంగీరి.

ఆస్తిమునులకు సుధిమరతుల వర్షించుట.

వ్యాపక, పెట్టెలకు 3:—సంధిదళము యెత్తుట దర్శకము ఎం. దుడ్రెహగా శెట్టి ఆహారము లేకపోవు సుధిమరతులకు సుధిమరతులకు ఆస్తిముల ప్రతిం. 3. తులజశక్తియనుచో గొప్పది. ఆ గావనిములలో గావ వియన్నా లే. 3. కలివాడు వ్యాధిముదరావ్ నాకుడు శేషము ఎండ్రి వారా మరల

సామాజ్య శాసనసభ.

నిర్ణాయందు గూఢము.

రాజకీయవిధిగారి యువన్యాసము.

నేనూ నగరమునందు కి తేది యదమున గూడిన సామాజ్య శాసనసభ ముఖ్యమంత్రి రాజకీయవిధిగారియైన యాచార్యములూ కొన్ని భాగములను నిర్ణయించితిమి. వారి యాచార్యములూని రిక్తిని భాగములను క్రింద ప్రకటించుచున్నాను:

సరిహద్దు ప్రాంతమునందలి రణరంగమును నేను సందర్శించితిని. దండయాత్రయందు సాధ్యమైనంతవరకును ఇట్లు చూడ కలగవలంద యేమనవలసిన దంతయు జేయుచున్నారని నేనక్కడ చూచిన దానినిబట్టి కృత్యమయ్యెను. వైకుంఠ ఆశోక గుహనకును వారి సాకర్మములకును భిన్నములు జేసినంత సరిహద్దు ప్రాంతమునందు జరిగిన దండయాత్రలలో నిద్రపరకలగును చేయలేదని నరే శాస్త్రి యామృతమైన గాథ తెలియజేసిరి. దండ యాత్రలో పనిచేయుచున్న వైకుంఠకు నేను సాహసూరిని తెలిపి వారిని ప్లాంబుచున్నాను. అంగ్ల వైకుంఠకు తమగృహములకు వెళ్లి వారలనిన సయములలో దండయాత్ర గుర్తించెను. అందులకు వారు తమ ప్రయాణములను మానిజేయవలసి వచ్చెను. సాధ్యమైనంత వరకు వారి నింద్రులకు వలసిన యుగము. భారతీయైకుల బుద్ధిమైన సేనకు జేసిరి. వారును తమతమ యింద్రులకు వెళ్లిపోవలసియందెను. కొందరు సెలవుపుచ్చుకొను స్థితిలో నుండిరి. అట్టి స్థితిలో యింద్రులవచ్చి వారి ప్రయాణములకు శంకరాములు కలిగించెను. వారు తమ కర్తవ్యమును సంతోషముతో నిర్వహించుటకు సన్నద్ధులై.

ఆప్తుల యుద్ధము పొసగిన వెంటనే సంస్థానాధీశులు సాహాయ్యము జేయుచున్న ప్రభుత్వము వారికి తెలిసిరి. విశాఖపట్టణములలో, పోనాడి అంగ్ల సామాజ్య సేనకు నిర్మింపబడిన సంస్థానములందలి వైకుంఠలపడే భరతవర్మమునకు వచ్చి యుండిరి. వారిని యుద్ధమునకు తిరిగి ముప్పుచున్న సంస్థానాధీశులు తెలియజేసిరి. చాల వైకుంఠ దళములను వారు రణరంగమునకు పంపిరి. పోటియాల, భోల్పూరు, రత్నానా భారాన సంస్థానాధీశులును లోహరు నవాబు మహారు లిద్దరును తమంతటామే రణరంగము నందలి వైకుంఠవ్యంగ కర్మమునందు చేరిరి. వారు జేసిన సాహాయ్యములకు వారికి నేను కృతజ్ఞతను తెలుపుచున్నాను. నేనాశీర్వాదములతో గొరిగి నేను కందనము లభించుచుండిని.

భారత వైకుంఠవ్యంగములకు, వైకుంఠములకు ప్రభుత్వ సేనలనుకూడ వారిలోనినను నియ్యుట కేర్పాటు జేసితిమి. ఆహారోపకరణముల నివ్వడియ్యవలసి యున్నది. స్థానిక ప్రభుత్వములు తప్పని కంబాలు ప్రభుత్వము వారు దీనికి చాల సాహాయ్యము జేసిరి. స్థానికులకు నుండు భూము లియ్యవలసిన. కర్మసాహాయ్యములూ కానివారికి, భూమి లేకపోయినపుడు వారికి సెలసెలములకు కొంత భూ సాహాయ్యము జేయవలసిన. ప్రస్తుతము జరుగుచున్న సెలసెలముల వారి కాధ్యుతి యుట్టును. స్థానికుల ఆశ్రయము వారి యరసరములకు తగిలుటకు పట్టించి జేసితిమి. అనుకొరకు చాలసాహాయ్యము స్థానిక ప్రభుత్వముల వారికిందిమి. కాశ్యోకముగ వికలాంగులైన వారికి ఇంపీయము ఇండియను రిలీఫ్ సొసైటీ ముది మరకొంతభూమియ్యబడును. సాహాయ్యము అవసరమై తిరుగుట వలచుచుండిన వారి ఆశ్రయములకు సాహాయ్యము జేయవలసిన.

భారతవర్మము వైకుంఠమునందలి అంగ్లకాళి విషయమై యుండుచున్న యేర్పాటులను చేయవలసినదియు మార్పులూ జరిగిన పథకముల తెలిసిన నూచలన ననుసరించి ఇతరుల యోచన జరుగుచున్నది. దానినిగురించి ఒక తీర్మానము ఇండియా కలెక్టులో ప్రకటించుదు. ఫీ బెరెట్ వారిని కాసనముగ జేయుచును, భారత కాళిను పున్నర్యాయము చేయవలయుమై మాడ యోచించుచుండిరి. వైకుంఠ జీతములను కృద్ధి జేయుటకును ఆలోచనలు జరుగుచున్నవి. వీరివిషయమై భారత ప్రభుత్వము వారు కాన్పులను భారతకుంట్రికి పంపించిరి. ఉద్యోగులజీతములకు మాడ యుండు ప్రకటించుచును.

విషయమై మేము చెప్పవలసినదంతయు చె

దానివిషయమై పార్లమెంటు వారు విచార

సంస్కరణముల విషయమై కృషిచేయు

న్యాయము భారత ప్రభుత్వమువారు

జేసినప్పటికీ మేము సంస్కరణవిధానము నింకను నిరంతరము గమనముననున్నది తెలియజేసిరి. కొందరు భారతీయులు మొదట సంస్కరణవిధానమును తీవ్రముగ వాడేపించిరి. వారివర్గము దానిని పరిశ్రమగ దలచుట వోద్యముగనున్నది. దానివిషయమై రోమియాముల నూచించినను మహాపరామర్శ వారు భానించుచున్నారు. వారు సంస్కరణవిధానము విషయమై అస్పృశ్య భావకమైన మమకారములేదు. విగ్రహముల వారాధించినట్లు నేను దాని వారాధించు అంతకంటె యుత్తమవిధానమును తెలిపిచోదానినిగురించి నేనుయోచించుచును. ఇంతకంటె నేను దానినిగురించి చెప్పకాలము. 1917 సంవత్సరము ఆగస్టు 20-న తేదివరకటించిన సంకల్పములమై సంస్కరణవిధానము పార్లమెంటు వారు యేర్పరచెదరుగాకయని నేనుజోయన్నాను. మూడు సంవత్సరములనుండి నేనును వాలోటి యుద్యోగులును దానినిగురించి ప్రయత్నముచేసిమి మరయొక సమాజము జరుగుచున్నది మాకృషి ఫలించి కావలగునని విశ్వసించుచున్నాను. సంస్కరణముల విషయమై అంగ్లకారకము వారే నిర్ణయించునని నేను ఆరంభమునుండియు తెలియజేయుచుండిని. మేము మా యభిప్రాయముల వాలోచించి తెలిపితిమి. స్థానిక ప్రభుత్వములవారును తమయభిప్రాయములకు తెలిసిరి. రాజకీయ సంఘములను ఆక్షేపణలను తెలిపింది. నూచనలను జేసింది. తమ యభిప్రాయములకు చెప్పలేదని ఎవరును చెప్పకాలము. ఒకేవిధానమును పార్లమెంటు వారు పూర్వముగ నంగీకరింపక పోవచ్చును. కాని వారు నిర్ణయించిన దానిని అంగీకరించి మనమున్నదిక ఆచరించెదరు. సంస్కరణముల విషయమై కృషి చేయువారును అట్లే చేసి తమ భేదభావమును మరచిపోయి సంస్కరణముల నిర్వహణగా కొనసాగుటకు ప్రయత్నించెదరుగాక!

కాలముననుగుంచి నాలుగు మాటలు చెప్పవలసింది. గతపారి సభ ముగిసినపెనుక చాల విషయము కలిగెను. 1918 లో వర్షములు సరిగ్ గురియలేదు. వాకిపంట కనుకలముగ కొన్నిచోట్ల కర్షణము జడిసెను 1918-19 లోపంటలూ పాడైపోయినది. చాలచోట్ల ప్రజల కిబ్బంది కలిగెను. అందులకు దుర్భిక్షము వచ్చెను. ధరలు పెరిగెను. తిండిలేక ప్రజలు రాధితులైరి. బుగాళము, బీహారు ఒకస్సా, సంయుక్త రాష్ట్రములు, రాజపుత్ర స్థానము నెంట్లు ఇండియా మధ్య పరగణా లాంబయి మోదరా లాదు చెన్నపురి ప్రాంతములలో ఖాయము సంభవించెను. ఆహార వద్దాములపర వితరీతముగ వెలిగిపోయెను. దీనివలన ప్రజలకు చాలపీడ కలుగుచున్నది. కాని ప్రజలు ధనమంతులగుటలేరను వారు భావన సహించగలగుటలేరను చాల తమక్రమమందే సాహాయ్యము జేయవలసి వచ్చెను. ఈయెటు కాలముననుగుండి కర్షణముల పనులచే కొంత ఆదుర్దాకొనెదది. ఆలగ్యముగ తొలగిరించిన కర్షణములమెట్లుగ మరీసెను. ఇప్పుడు వైకుంఠతో చెప్పటకు విలులేకపోయినది ఖరీదే పంట బాగానే యుండు ననుకొనవచ్చును. సాహాయ్యము జేయవలసినవారిసంఖ్య తగ్గుచున్నది. ధరలు తగ్గేవానని లొకను కనుపించుటలేదు. చాల కాల మిట్లుచుటలన కొద్దికొద్ది ఆదాయము కలవారికి చాలా కష్టముగ నుండ వచ్చును. ధరల విషయమై ఒక తీర్మానము సభలో ప్రతిపాదించబడును. మేము జేసిన కలెక్టులముల విషయమై ప్రతిపాదనలు తెలియ జెప్పవచ్చును.

యాహాయ్యముగ మరకపుర కరుణ మునుచున్నది. అట్లు జరుగవలంద కాశ్యోకముగ కలెక్టులములకు జేయుటకే భారత సచివు దొక కమిటీ నేర్పాటు జేసెను. వర్షములను మారకము ధర పెరుగుటలన కలుగుచున్న ఇబ్బందుల వారు తెలియను. వెండిధర పెద్దపావులచే వెండి కొని యాహాయ్యము ముద్రించుటకు విలులేదు.

కంపెరిల రిజిస్ట్రేషను శాసనము విషయమై కొందరు భయము కలదు. యుద్ధమైపోయినట్లు ప్రకటించిన తరువాత ఆరుమాసములకు ఆశాసన ముములూ నుండెను. ఇతరులను నిర్బంధములను సాధ్యమైనంత వరకు తీసివేయుచును.

కూలీల స్థితిగతులకు బాగుజేయుటకు సంధివరకులలో కొన్నివరకులు గలవు. వాని ననుసరించి మొదటి కార్మిక సభ అక్టోబరులో వాసింగులను కట్టణములలో జరుగగలదు. ప్రతిదేశమునుండియు నలుగురు ప్రతినిధులు వెళ్లుచును. ప్రభుత్వము వత్తునని నిర్దేశ, కూలీలకుమున నొకరు, యజమానుల వత్తునని నొకరుండును. భరతవర్మమునందలి ప్రతినిధులను కంపుటకు కొనిరి. వారి పేర్లను మును తెలియజేయుచును. పాపా కృత్యములయందు ఇక్కడను కూలీల స్థితిగతు లొక మార్పు

గతేపు. వారికిని ఇక్కడి వారికిని భేదమున్నది. భరతవర్మము నందలి కూలీలకు విద్యలేదు. వారికి సదుపాయములు లేవు. వారియభివృద్ధికి కావలసిన కట్టణములేవు. వారికి వైపునములేవు. కావునపాపాకృత్యములయందువికలమృత్యువారము లిక్కడ కన్దివవు. అక్కడి స్థితిగతులకు ఇక్కడికి తెచ్చివెట్టిన యెడల చాల యవస్థములు కలుగును. ప్రస్తుతము కూలీల స్థితిగతులు కృత్రిమముగ జేసిన వర్షాగ్ర అంగీకరించినట్లు. పూర్వముకంటె ఇప్పుడు వారి యభివృద్ధి వేగముగ జేయవలయును. కూలీల పనిచేయవలసిన కాలము విషయములూను తేదికర విషయములూను ఏమిచేయవలసి యుండునని మేము స్థానిక ప్రభుత్వములకు జోరితిమి. ఆశోకము గురించియు, కూలీల ఇబ్బందు గురించియు, వైపురీ విద్యకు గురించియుమాడ మేము యోచించుచున్నాము.

దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయుల కర్షణమునకుండిన తిరుగుల విషయమై భారతీయుల యభిప్రాయమును మేము ఆంగ్ల దొర తనము వారికి తెలిపితిమి. మనకు భారత సచివులు తోడ్పడుచున్నాను. దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు జేసిన కర్షణశాసనము న్యాయవిధముగ నున్నదనియు, సామాజ్య సమాజములో దక్షిణాఫ్రికా ప్రతినిధు లొప్పుకొనిన కట్టుబాట్లకు విరుద్ధముగ నున్నదనియు మేము వ్రాసితిమి. భారతీయుల హక్కుల విషయమై నీసా ప్రభువుగారు తెలిపిన సంకతులను యూరియను ప్రభుత్వము వారు సాహసూరితో యోచించవలసి యుండుననియు తెలిపితిమి. దీనిని కాంతభావముతో యోచించవలయును. దక్షిణాఫ్రికా ప్రజలందు ఉత్తేజభావము కలదు. కావున మనము తొందరపడి వారికి యింత ఉత్తేజము కలిగించకూడదు. కృతచరము ముడుగుటకు మనము కష్టములను కల్పించకూడదు. దక్షిణాఫ్రికా వారును కాంతభావముతో కర్షణశాసనమును పరిష్కరింపక వచ్చును. జనరలు బోధాస్పల్నుగార్లు మన ప్రతినిధులతో పూర్తిగ సుప్రసిందిరి. ఇప్పుడు యూరియను గర్వ మొట్టు వారొక కమిషనును యేర్పాటు జేయుచును. మేము దక్షిణాఫ్రికాకు రాయబారులకు ముప్పుచుంటిమి. నరే బెంజియను రాయబరముగారు ఆదనిని నిర్వహించెదరు. వారు 1914 లో నిష్టే వెళ్లిరి.

ఫిజీ దీవులలో భారతీయులకు నిర్బంధములని పద్ధతి యుండకూడదని మనము కాసిందితిమి. వారి నివాసములకు యున్నగువానికి సంబంధించిన కనెరిని బాగుజేయుటకు మేము ప్రభుత్వమువారిని జోరితిమి. వారు ఇంతవరకును ఆ సంకర్షణలలో జేసిన వివరములు మాకు నిర్ధారణగ తెలియవు. వారు కొంత యాచర్యులని జేసిరి. వివాదములైన వారికి యజమానులు ప్రత్యేకముగ నివాసముల నేర్పరచిరి. కూలీల నిర్బంధముగ పనిచేయవలసిన పద్ధతిని తీయుటకే మేము నిశ్చయించితిమి. 1920 సంవత్సరము ఆగస్టు 1 న తేదితో శాపధర్మని తీసివేయుటకు ఫిజీవారు రోజగ్రీకుముగ నంగీకరించిరి. యజమానులకు నష్టపరచుచు నిచ్చెదరు. ఇది కృత్రిమముగాదు. ఈ సంకర్షణారంభమునకు నిర్బంధపద్ధతినే తొలగించి వేయవలయునని మేము జోరుచుంటిమి. మనము జోరుచున్న విషయముల నెట్లు ఆచరింపవలయునో విచారించుటకు ఫిజీ దొరతనమువారొక ప్రత్యేక సంఘము నేర్పరచిరి. ఫిజీకుండి తిరిగివచ్చెదమను వారిని ఇండియాకు పంపి వేయుటకే ఇక్కడనుండెను. అట్టివా రెందనుండిరో ప్రస్తుతము మాకు తెలియదు. వారిలో చాలమంది న్యేషన్ గ కక్కడ కాపురములకుకే అంగీకరింపవచ్చును. అక్కడికి తోడ్పెట్టితి భాగున్నది. అక్కడినుండి తిరిగి రావలసిన వారికి ప్రయాణ సాకర్మములు కల్పించుటకై ఆలోచించుచున్నాము.

పోలిసియా విషయములకు మరకొందరుకు పీడితుండి కికకాలములో ఇక్కడికి వచ్చుచున్నారు. ఇక్కడి స్థితిగతులను వారు చూచెదరు. నిర్బంధము లేకుండ నక్కడ కూలిపని జేయుటకు కూలీలకువారు ప్రోత్సాహపరచుటకు వచ్చుచుండిరి. నిర్బంధములేకుండ కూలిజేసికొనుటకు యేర్పాటులు జరిగినచో మనకూలీలకు లాభకరముగ నుండును.

పారిశ్రామిక సంఘమువారి రిపోర్టును గురించి స్థానిక ప్రభుత్వములవారి యభిప్రాయములు ముఖ్యమంది. మేము వాని వాలోచించి భారత సచివునకు పంపవలసిన సంకతులను నిర్ణయించి పంపితిమి. భారత సచివునితో సంగతి సంకర్షణముల వాలోచించుటకు నరే భావము చాలండుగాదు. ఇంగ్లండుకు వెళ్లిరి. కొద్దికాలములోనే ఇండియా ఆఫీసువారు సంకతులను ప్రకటించెదరు. దానినిబట్టి పారిశ్రామికాభివృద్ధి మనకు

అమ్మతాంజనము సిపా, 6 తంబు శ్చెట్టిసిధి, మదరాస్

అక్కిండు వారావరకు కాప్రుజ్జును.

స్థానికాది వార్తలు

జపానుకు తిరిగి వార్తలు:—జపానుకు తిరిగి వార్తలు పంపబడుట కిదివరకు జపానుదొరకనమనా తేర్చుకొని నిరోధములు తొలగింపబడినవి జపానీయులలోని జపాను రాజు భారీ ప్రకటించెను.

గృహనిర్మాణసంఘము:—బొంబాయిలో పేదలకు సామాన్య సంసారలకు యిండ్లను కట్టించుటకు 2 కోట్ల రూపాయలను వెల్లుబదిపెట్టి పనిచేయుటకు కొందరు భవనకులగు జపానీయులకు లాభసంఘముగా నేర్పడిరి.

ఇండియన్ బిల్లు:—తిరువళ్ళీ సమాధిరక్షణ చట్టమును కాల్కత్తా కేసుకు ఎల్లుడి యాదివారము సాయంకాలము 6 గంటలకు కృష్ణస్వామి కర్మగార "ప్రతిపాదించబడనట్లు" ఇండియన్ బిల్లు"ను గురించి యభ్యంతరించెదరు.

శ్రీ గోపాలకృష్ణ భక్తజన సమాజము:—పెద్దంబరు నెల 7-వ తేదీ ఆదివారము సాయంకాలము 4 గంటలకు బ్రహ్మశ్రీ శంకరాచార్య గోవిందస్వామి భాగవతులకల్లు ఆయిలూరు మార్కెట్లోని 41 గృహములను "తక్కువే కల్యాణము" వారికి భాగం చేయుటకు నిశ్చయించెను.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము:—ఈ కార్యాలయమునందు యిద్దోగులు కొందఱు గత సంవత్సరము నందులకు ఈవత్సరము విశాఖకు చతుర్థివహారమునందర్భు మన శీతల వర్షాన్ని మేరకాకార్యాలయపు బనివారల కందఱకు సంకృతికరమగు వృష్టాన్ని భోజనము పెట్టబడినది.

భారతీయ ప్రకటనాదాగరము, విజయము:—భాద్రపద శుక్ల 8 వ తేదీ మాధాదాగరమును మీటింగుజుర అడి అందు పాలికి సుబ్బారావుకాపులవారిచే వేసే కార్యచరణావళికి గురించును నేడు రామమూర్తి గారు గణాధిపత్యవారము కజ్జనవాదికమును సూర్యమును వర్ణించి సభ్యుల వానంద పరఃకులగు నొనర్చి.

నిమ్మజాత్యుద్ధారక సంఘ రాత్రిపాఠశాల:—ఈసంఘ పక్షమున రావులవాడకు కలకల కల్లకొట్టిగారు స్థాపించి జరుపుచున్న ఇంతాగ్రహేట యందలి పేద పనివాండ్ల ధర్మరాత్రి పాఠశాలను కడవిన 4 వ తేదీని రావులవాడకు టి. రంగాచార్యగారు నందరించి సంతోష పూర్వకముగా తమ మెప్పును గ్రంథము గావించిరి తెలియజేస్తున్నది.

ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి సమాజము సికిందరాబాదు:—ఈ సమాజ మందిరంబున, వచ్చి సోమవారం సాయంత్రము, చివ్రకుల మేకటాచల కాశ్రీగారిచే శాస్త్రీక రింపబడిన వర్ణావిజయమును చిన్న సాంఘికనాటకరూపము గ్రంథకర్తగారిచే మృదుమధుర స్వరంబున పఠింపబడినది. అయ్యది సంస్కృతంబున శ్రీ సుందరరాజును మునావిజయ మని లోకప్రసిద్ధిగాంచి యుండెను.

రంగుల దిగుమతి:—ఈ నెల 6 వ తేదీ మొదలు బ్రిటిషువేళమునుండి తప్ప ఇతరవేళలనుండి కొన్ని రంగులను తెప్పించరాదు గాని యిండియాలో రంగుల పరిశ్రమకు ముఖ్యముగా కావలసిన రంగులలో బ్రిటిషువేళలను దొరకని యెడలను దొరకెను ధన హెచ్చుగా నున్నయెడలను అట్టి రంగుల నిరంతరములనుండి తెప్పించుకొనుటకు లైసెన్సు లి య్యబడును. లైసెన్సులను కొరవారు కష్టము కలట్లుగాను వ్రాయవలెను. లైసెన్సు స్టీమరులలో వచ్చుచున్న వానికిని స్టీమరులలో చేయబడిన వానికిని ఈ నిరోధము వర్తింపదని యిండియా దొరకనమనా ప్రకటించి.

విద్యావినివోదిన సభ, గూడూరు (కృష్ణా):—క్రిందటి నెల 17-వ తేదీని రావులూరి రామచంద్రరావు గారి ఆధిపత్యమున సొక సభను జరిపి సామాన్యజనులందు విద్యాని వ్యాపింపజేసి భావము ప్రజ్వలించజేయ విద్యావిని

దిన సంఘమును పేను నొక సంఘమును స్థాపించిరి. వాటి నభయందు గ్రామాధికారులను, భూస్వాములను నిర్దయ ప్రమాణు లీసంఘ ప్రతినిధులను కట్టబోవు మందిరమునకు గాని కొంతసేపును నుచితముగా నిచ్చెదమని వాదనమును జేసిరి. ప్రభుత్వమున లెండు మూడు పత్రికలలో ఉచిత పత్రాలయమును కొలది పుస్తకములతో నొక పుస్తక భాండాగారమును స్థాపితమయ్యెను. క్రమముగ 27-వ తేదీని గురజ శేషచలం గారి యింటియందను నొకరాత్రి పాఠశాల స్థాపితమయ్యెను. (పురవాసి)

ఒక స్మరణ చిహ్నము:—కీర్తిశేఖరై న సంత రము జమిందారు మానసిక కే. ఆర్. వి. కృష్ణరావులవాడకు టి. ఏ. గారు తానుభ్యుత్తముగా నుండిన గోదావరీ మండల సంఘమునకు ప్రజోపయోగమునిమిత్తము ఆయాభ్యుత్తమునకు గ్రంథాలయమును మరణకాసని మూలముగా దానము గావించి విషయము పాఠకు లెఱుంగునది! కాని. 1918 వ సంవత్సరం అక్టోబరు 28 వ తేదీని జరిగిన కాకినాడ పౌరసభలో జమిందారుగారి క్యూరకపరిమితిగల శిశువలయును వైదా వెంకట చలపతిపురమందిరము నందలి గోదావరీమండల సంఘకార్యాలయమున కాశ్వర స్మారకచిహ్నముగా నుంచుటకు తీర్మానింపబడినది. వలయు తరువాతే యుటకు రూ. 600-0-0 లకును. ఆలస్యమునకు తమిళగోరుడు, జమిందారుగారి మిత్రులను పరిచియును తత్కార్య నిర్వహణమునకు వారులై లోదనపడెనని పౌరసభాభ్యుత్తము కి. ఎచ్. వి. పేరయ్యకాశ్రీగారు ప్రార్థించుచున్నారు. చందాబాళానాదయందలి గోదావరీ మండల సంఘసమావేశాధ్యక్షు డి. వి. ప్రకాశరావుగారి పేర కుండెడల వారు కృతజ్ఞతా పూర్వకముగా నందుకొనెదరు.

మదరాసు ఇండియన్ బిల్లు:—మదరాసు లిబరల్ లీగ్ పేరిట పెరిటెంట్ నర్. పి. ఎన్. శివస్వామయ్యగారు గారు ఈక్రింది తండ్రివార్తను సిల్హాలనున్న రాజుకలిసిది గారి యాంకండిక కార్యదర్శి గారికి పంపిరి:— "పంజాబులో సాంగ్రామిక కాసనమును ప్రజేపెట్టి యములలోకి తెచ్చిన యిద్దోగుల చర్యను కాసనసమృద్ధి చేయుమిత్తము సామ్రాజ్యసాసనసభయొక్క రాజ్యపు సమావేశమునకు ఇండియా క్రిభుక్త్యువారు ఇండియన్ బిల్లును ప్రజేపెట్టు నుద్దేశించి వారిని తెలిసి మదరాసులోనివారు ఆశ్చర్యచిహ్నములందుచున్నారు. ప్రభుత్వకార్యదర్శిగారు వాదనము గావించినవిచారణసంఘ మింకను నిశ్చయించబడలేదు. కానకు ఆసంఘమువారి విచారణలన తేలికీ తీర్మానముల సాంగ్రామికధర్మపాలనయొక్కయు దాననుసరించి చేయబడిన వివిధాజ్ఞలయొక్కయు ఆవశ్యకతను పాలకుల కవత్తనమందలి విజేతా విజేతములను నిరూపింపగలవు గనుకను ఇండియన్ బిల్లును ఈసమయమున ప్రజేపెట్టుట వేగిరపాటనియు మిగుల ధర్మనిరర్థమనియు విచారణసంఘమువారి కార్యమునకు భంగకరమనియు వారీతీర్మానములు యందుగానే ప్రకాశింపజేయును కొంతగాని వరుసనియు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారి నిష్పక్షపాత బుద్ధియందును ధర్మనిరతియందును ప్రజలవిశ్వాసము నెంచుననియు బ్రిటిషుప్రభుత్వమువారి గౌరవమునకే కష్టమనియు లీగువారు అభిప్రాయము వదులుచున్నారు.

మదరాసు లిబరల్ లీగ్:—లీగ్ ఆభ్యుత్తము నర్. పి. ఎన్. శివస్వామయ్యగారు ఈక్రింది తండ్రివార్తను భారతీయకార్యదర్శి గారికి గా. సింహా ప్రభువుగారి కిని లండనునందలి మితవాదుల రాజుభారపు కార్యదర్శిగారి కిని పంపిరి:— "ప్రజేపెట్టు నుద్దేశించబడిన పంజాబు ఇండియన్ బిల్లు కలన ఎక్సైజురీ కమిషను మాయముట యగును గనుకను బ్రిటిషు ధర్మప్రవర్తనమందు ప్రజల విశ్వాసమును గంటును గనుకను మదరాసు లిబరల్ లీగు వారు నడచు బిల్లును దృఢముగా నాడేవించుచున్నారు. నర్. మైకేల ఓడ్యుయ గారి పరిపాలన పద్ధతులను వారికి భారతీయాయముల యెడల వైషమ్యము లోక గర్హితములు గనుక వారిని కూడతప్ప అర్హి కన్యకే నేర్పరుపరాదని లీగువారు నొక్కిర కావించుచున్నారు. తగినంతమంది భారతీయ ప్రతినిధులను చేర్చవలసిగోరెదమన్నారు. భారతీయుల కష్టనష్టములను విచారించుట కేర్పడు కమిషనులో దక్షిణాఫ్రికా యూనియన్, బాబు భారతీయులకు సమానప్రాతినిధ్యమి యనలెనని అభ్యుత్త కార్యదర్శి బలవంత పెట్టవలెనని లీగువారు ప్రార్థించుచున్నారు. రిపబ్లికన్ పురస్కారము పేరిడింగ్

ల్యాండ్ ఓనింగ్ ఆక్టు నమూనాలో పెట్టగూడదని లీగువారు గట్టిగ చెప్పుచున్నారు. జర్మకు ఈక్రమ అభిప్రాయ భారతీయులకు వలసగా నుంచకలెనని ప్రార్థించుచు దానిని కాసనములముగా ఇండియా ప్రభుత్వమువారికి కరివర్తనము చేయవలెనని సలహా నిచ్చుచున్నారు. ఫీజీ ద్వీపముల భారతీయులను కూలితనులకై పంపెడి యేర్పాటును సత్వరముగా నుపసంహరింపవలెనని లీగువారు హెచ్చరించుచున్నారు. తురుష్కు సామ్రాజ్యము విడదీయబడకుండ అందలి భూములు ఇతర జాతులకు సంక్రమింప జేయఁదగదను చార్టర్ గారి ప్రభుత్వములద్దవదలెనని లీగువారు ముని చేయుచున్నారు.

న్యాయస్థాన వార్తలు.
ద్విజా లెవరు?
మహారాజాను విశ్వకర్మ చనిపోయెను. ఆతని యిరువురు (వారీజు) పుత్రులను ఆతని యాస్తి కమకు రానిలెనని వ్యాజ్యము జేసిరి. ఆచారిద్విజాను గనుక, ఆతనియాస్తిలో వారీజులకు భరణాధికమైన హక్కులేదని వారుల కల్లియు ఆచారిభార్యయు ప్రతివాదముజేసిరి. నిన్న వ్యాజ్యము ద్విజాటరుగారు ద్విజాత్యమును నిర్వచించుటకు విశ్వకర్మతే కారణముచే ద్విజాబాళాలో నిరూపించుటకును కాశ్రువేత్తల పాత్ర్యము కావలెనని యందునిమిత్తము వ్యాజ్యమును మరయొకవాడు విచారించెదరునది.

ప్రకటన.
పెరుగొండ డి. ము. కోర్టు O. S. 564/19లో కరణం నరసప్ప వగైరాలు కల్లుమరి పాటింటి నుబ్బట్ల వగైరాలవైన వాక్కు స్తావనకు దావా తెచ్చినారు. ఇందులకు ఆక్షేపణలు తెలుపను 9-9-19 తేదీలకు వాయిదా వేయబడినది. ఆవాదా 2-వ వాది పాటింటి నుబ్బట్ల హజర్ కానిఎడల ఎక్కువార్తగా తీర్పుచేయబడును.
పెరుగొండ } (Sd) N. Somasundram B. A.
3-9-19 } Plaintiff's pleader

చెన్నపురి కార్పొరేషను నోటీసు
రెడ్ హిల్సు చెలువులో నీరు మట్టమునకు మిక్కిలి తగ్గియుండుటచే చెన్నపురియందు నుండు నీటి గొట్టములయందు ముఖ్యములగు వానియందు గూడ, నీరు 10 అడుగులవరకు తగ్గించబడును. అందుచేత నా నీటిగొట్టములకు మిక్కిలి దూరమునం నుండునట్టి స్థలములలో జలము నిలిచి నిలిచి వచ్చును. మేడలమీదకు బొత్తిగా రాదు. కనుక గొట్టములలో నీరు సమృద్ధిగా వచ్చునప్పుడే వట్టి యుంచుకొనవలెనని యెల్లరకు ఇందుమూలముగా తెలియజేయుచున్నాము. రెడ్ హిల్సు చెలువు నందు నీరు సమృద్ధిగావచ్చినప్పుడు మఱల యథా ప్రకారముగానే నీరు గొట్టములయందు వదలి పెట్టబడును. (1746)
మదరాసు కార్పొరేషన్ } హెచ్. హెచ్. బర్కిట్,
8వ కే భవనము } ఆర్ట్టింగు ప్రెసిడెంటు.
3-9-1919.

మహారాజశ్రీ పెరుగొండ (1748)
డి. ము. కోర్టు S. C. 515/19
వాది ప్రతివాది
భూపాళం ఆదినారా } అంగడి మొహిద్దీన్
యొన తెట్టి. } సాహెబు కొమారుడు
శిలారు సాహెబు
ఈసంబరు వాదిసేర ప్రతివాది 19-3-917 తేదీని వ్రాయించి యిచ్చిన కత్రము బాబకు అసలు వడ్డీ రు 48-9-0 బాకీపడి దావా దాఖలు చేయబడినది. వాయిదా 15-9-919 తేదీలో నిర్ణయించబడినది.
Penukonda, 3-9-19. G. Venkata Subba Iyer
Pleader for Plai

Imperial Legislative Council.

Simla Session.

Continued from Yesterday's Issue.

Ruling Princes.

Before I leave the subject of Afghan war, I should like to express our obligations to the ruling Princes and Chiefs, who without exception immediately on the outbreak of hostilities, placed the resources of their States at the disposal of the Government and offered the assistance of their Imperial Service troops many of whom had only just returned to India from the countries overseas in which they had fought so gallantly on behalf of the Empire. Contingents of Cavalry, Infantry, Artillery, Sappers and Miners and Transport from many of the States were employed either with the field army at the front or on garrison duty, while the rulers of Patiala, Dholpur, Rudra and Baran and two sons of the Nawab of Loharu were at their own request appointed to the staff in the field. It would take me too long to recount the numerous offers of camels, mules and money for the provision of comforts for troops engaged in the campaign, which we received and gladly accepted. For all these and generous assistance in every way I ask the Princes and Ruling Chiefs to accept our grateful thanks. I wish also to express my most cordial thanks to His Excellency the Prime Minister of Nepal, who, in spite of the difficulties attendant on the movement of troops through the Terai in the hot weather, sent to our assistance another magnificent contingent which I had the pleasure of visiting at Nowshera during my recent tour.

Indian Soldiers' Board.

Reference to the troops brings me by a natural sequence to mention of the Indian Soldiers' Board, the creation of which I described at the last meeting of the Council and which has, under the wise direction of my colleague Sir George Lowndes, been actively engaged during the summer in devising measures to reward distinguished service during the war, to safeguard the interests of Indian soldiers and their dependents and suitably to commemorate the exploits of the Indian Army throughout the war. The officers and men of the Indian Army have looked forward with expectancy at the conclusion of hostilities to the promised distribution of rewards for distinguished service. This distribution is now about to take place. Thanks to the generosity of Local Governments and especially of the Punjab, large areas of land will in the near future be divided amongst our soldiers, while those who are not agriculturists or for whom no land can be made available, will receive monthly allowances of money with effect from the current month. The relief of necessitous cases among the dependents of soldiers has been carried out with a considerable measure of liberality large sums having been placed at the disposal of Local Governments to help those whose circumstances in the opinion of the local authorities require assistance. We also intend to make a further distribution from the accumulated funds of the Imperial Indian Relief Fund among Indian soldiers who have been permanently incapacitated and dependents left in straitened circumstances.

Indian Defence Force.

Turning to the Indian Defence Force, training on a modified scale was resumed last April. Proposals regarding the future organisation and terms of service of the European portion of the force based on the recommendations of a Conference held last March have now been worked out. They will shortly be published as a draft bill in the "Gazette of India" in order that all interests concerned may be afforded ample opportunity of discussing its provisions before legislation is undertaken in February next. The reorganisation of the Indian branch of the force is also under consideration. Meanwhile, the University Corps is making steady progress. The pay of the officers, both of the Indian army and the British Army in this country, is also under revision and the recommendations of the Government are now before the Secretary of State. The pay of the army officer at home has now been raised and I hope that before long we shall be able to announce a similar improvement in the pay of his confreres in India.

The Reforms.

I move on from things military to more peaceful matters. To touch first the question of reforms, this has now passed out of our hands and the issues involved rest for decision by the High Court of Parliament, but while this is so I cannot but express my regret that some of those who are interested in this great question have done such scant justice to the Government of India. Our efforts have been described as endeavours to whittle away the proposals of the report. They were in truth designed to work out the principles laid down in the report and where criticism had been levelled against particular proposals to substitute for those alternatives, which might be less open to objection. It is, indeed, somewhat amusing to me to find that the Joint Report, which at the outset came under so hot a fire of criticism from some of my Indian friends, is now to them a sacrosanct document and that any tampering with its verbally inspired proposals savours of sacrilege with them. I have not an unnatural admiration for that document, but my admiration does not extend to idolatry and I am quite prepared, if something better is suggested, to give it my best consideration, but with these words I will leave the subject with the expression of the hope that there will emerge from Parliament a scheme which will carry out the principles and the promises of the announcement of 22 August, 1917. My colleagues and I have slaved at this problem for now nearly three years and we hope that another session comes round, Parliament will deliver its final judgment upon our efforts. At every beginning I have laid stress on the fact that an issue which can be decided by His Government alone. We have given them the

considered views of the Government of India. The opinions of local Governments are fully before them and political bodies of every kind have sent in their criticisms and suggestions. No one can say that he has not been heard. It may be that Parliament in its wisdom will not accept in its entirety any one scheme which may have been put forward, but for my part (shall accept its decision and carry it out loyally and I hope and trust that all those who have engaged and been interested in this great controversy will similarly endeavour to sink their differences and concentrate their efforts on making the reforms a success.

The Monsoon.

I pass on to a subject which to the people of India as a whole is of even more interest than reforms—the monsoon. Since this Council last met India has passed through a period of grave anxiety and, indeed, I do not care to think of what our position would be to-day if the present monsoon had been less satisfactory. As the Council is aware the monsoon of 1918 was disappointing and though timely showers improved the ragi crops in some provinces the year 1918-19 saw a marked failure of the crop unprecedented as regards the extent of the country affected. Famine, high prices and economic distress have, of course, been the inevitable result, and either famine or scarcity has been declared in parts of Bengal, Bihar and Orissa, United Provinces, Rajputana, Central India, Central Provinces, Bombay, Hyderabad and Madras. Prices of foodgrains, etc., have reached a level never before touched. Much distress has been caused by these high prices, but it is a striking proof of the increased wealth and greater staying power of India that the numbers on relief have been comparatively small. The high-water mark was touched in the week ending the 21st June, 1919, when 5,89,535 persons were on relief. In the famine of 1899-1901 I may mention the maximum numbers on relief in one week were 6,332,121. Our anxieties have been relieved to some extent by the favourable character of this year's monsoon. Rains, though late in setting in parts of the country, have recently been abundant and though it is too early to speak with absolute confidence the prospects of the Kharif crop may fairly be said to be encouraging. The numbers on relief are also decreasing, but prices do not yet show any signs of material reduction and I am afraid that the prolonged strain must be telling on the people with small fixed incomes. A resolution, however, is to be moved on the subject of high prices and the Hon'ble Revenue Member will, no doubt, take the opportunity of explaining the measures we have taken to deal with the situation. I will not take up the time of the Council, therefore, by anticipating what he has to say. I think it was a former Finance Member who referred to the Indian budget as "a gamble in rain". In addition to his anxiety on the score of the monsoon the present Finance Member has had to grapple with serious difficulties in the matter of currency and exchange.

Exchange Situation.

One matter in connection with the latter has been exercising the minds of the commercial community, and I have deep sympathy with their anxiety with regard to it. I refer to the continual alteration in the exchange value of the rupee. We equally with them want stability, and it was with the object of obtaining a permanent solution of this problem that the Secretary of State appointed an influential body of experts to advise him. The rupee value had been fixed in May at 1s. 8p. and it was our hope it would be possible to maintain the exchange value at that figure at least until the committee had made its recommendations. Unfortunately, events have proved too strong for us and the further rise in the price of silver has forced us again to advance the rupee to 1s. 10d. We thoroughly realise the great handicap to India's foreign trade caused by the feeling of unsettlement regarding the course of exchange but we hope the commercial community will equally realise that it is impossible for us to coin rupees the bullion value of which is greater than their face value. I can only leave the matter here, and express the hope that the committee will be able to find a solution of this problem which will be permanent and ensure us stability in the exchange value of the rupee. It must be remembered that in this matter India is at the mercy of conditions beyond her control. Apart from the rise in the value of silver the rupee position is affected by the fall in the value of the pound sterling as measured in gold, and these are matters, among others, which will have to be carefully weighed by the expert committee to which the examination of this difficult problem has been referred. I have asked the Hon'ble Finance Member who has lately visited Bombay to visit Calcutta and discuss the situation with the Chamber of Commerce there.

Companies Restriction Act.

I think there has been some misunderstanding in regard to the Indian Companies Restriction Act. The present position is that the Act will automatically lapse six months after the date notified as the termination of the war. Licenses are now being given practically as a matter of course, but the fact that applications accompanied by various papers are required causes some inconvenience and delay. We are anxious to abolish at the earliest date possible restrictions introduced during the war which are now absolutely unnecessary, and we have, therefore, decided to anticipate the natural death of this particular restriction by repealing the Act this session.

The Labour Problem.

The labour problem is now, as you are aware, of almost world-wide importance, and although we have been spared the labour troubles which have troubled other countries, India has not been left untouched. A number of clauses in the t

concluded at Versailles as you probably know refer to labour questions. India, who has the honour of being one of the original members of the League of Nations, is as such also an original member of the permanent organisation for the promotion of the international regulation of labour conditions. This organisation will consist of an International Labour Conference with an International Labour Office, as part of the machinery of the League of Nations. It is intended that the first meeting of the Conference should take place at Washington in October, and the various countries will be represented by four delegates each, two representing the Government of the country concerned, one representing the employers, and one representing the employed. We have been asked to select representatives to send to Washington on behalf of India, and I hope shortly to be able to announce their names. It is of course of great importance to recognise, as was fully recognised by my Right Hon'ble friend, Lord Sinha, and by His Highness the Maharaja of Bikaner, that the conditions of industrial labour in this country differ wholly from those prevailing in the west. I believe it is largely due to their representations that the draft Convention drawn up at the Peace Conference specifically recognised that the labour conditions which might be settled for western countries would have to be modified in the case of countries such as India. I will read to you that portion of the articles of the draft Convention which makes this reservation. It runs as follows:—"In framing any recommendation of the draft Convention of general application the Conference shall have due regard to those countries in which climatic conditions, the imperfect development of industrial organisation or other special circumstances make the industrial conditions substantially different, and shall suggest modifications, if any, which it considers may be required to meet the case of such countries." I need hardly say that the great diversity of physical conditions affecting employment in India, the lack of education among workers and consequent low standard of comfort and absence of organisation, the usually poor physique of Indian labour and its inability to concentrate effort over a shorter working period, the preponderating importance of agriculture and the lack of specialisation and skill among industrial workers render it impossible to translate propositions which are accepted in western countries as natural into terms applicable to India, or to devise any formula which will convert the Indian factors into western equivalents. We must recognise that any attempt to bring Indian labour conditions into line with those of western countries by violent legislative changes will be disastrous both to the employers and to the employed, but while we recognise this we believe that there is a quickening consciousness throughout the country generally that the existing state of affairs is unsatisfactory and unworthy of Indian political aspirations. We believe that there is now prospect of progress more rapid, radical, and more substantial than could have been imagined some few years ago. We had, before we knew the terms of the Peace Conference, taken up the consideration of this question as arising out of the remarks made in the Industrial Commission's report, and have asked Local Governments for their opinions as to what amendments of the law, if any, are necessary either in the direction of the reduction of the hours of labour or in other respects. We are also elaborating means for making in the existing agencies for the care of the public health, the provision of industrial housing and primary education more effective.

South African Troubles.

I pass on to a question closely connected with Indian labour which is greatly exercising public opinion and which has given my Government the most serious anxiety. I refer to the troubles in South Africa in connection with the trading rights of Indians in the Transvaal. I need not repeat the history of the recent legislation passed by the Union Parliament. An account of this has been given in a letter from Sir George Barnes to Mr. Gandhi in July last, which has been published in the press and you will all be familiar with the main features of the case. I only wish to say that the Government of India have not failed to press the Indian point of view upon His Majesty's Government, and we can claim that we have the full support of the Secretary of State. We urged that the recent legislation in South Africa is unjustified and is not consonant with the undertaking given by the South African representative at the Imperial War Conference that Lord Sinha's memorandum relating to the rights of Indians in the Transvaal would receive the sympathetic consideration of the Union Governments. Let me however, make a plea for calmness and moderation in dealing with this question. We must admit the strength of feeling on the subject in South Africa and it behoves us to see that our words and actions are not such as may embitter the existing sentiment and make a settlement more difficult. I feel too that there is ground for hoping that calmness and moderation will not be wanting in South Africa in dealing with this question for we know that General Botha and General Smuts returned there after discussing fully questions akin to the present one with the distinguished representatives of India whom we sent to the Imperial Conference. The Union Government, as you know, are appointing a Commission to examine the whole question and we have asked that our interests should be represented. We are making arrangements to send a deputation to see that our point of view is thoroughly presented and thoroughly understood. On this deputation we propose to send Sir Benjamin Robertson who so successfully conducted a similar mission in 1914. I am sure that you will agree that we could not select a better representative.

Indentured Labour in Fiji.

There is another matter relating to the position of Indians overseas to which I should like to refer namely the position of the Indentured Labourers of Fiji. The main facts are well known to all of you. After the unsatisfactory conditions under which these labourers lived had been brought to the knowledge of the Government of India all further flow of labour under indenture was stopped, and the Government began to press most strongly for the immediate improvement of the conditions, particularly with regard to housing and hospital accommodation. The Colonial Office in London was convinced and decided that the improvement demanded by the Government of India must be carried out or the indentures cancelled. This was announced by Sir George Barnes in the debate in this Council last September. How far these improvements have been carried out up to date we have no very clear information. We

know, however, that they have been effected at least in part and that employers have voluntarily in many cases provided separate quarters for married couples. We have nevertheless thought it right to continue to press for the cancellation of the outstanding indentures. We have just recently been informed by the Secretary of State that the Legislature has made a step in the direction we desire by passing a unanimous resolution that all indentures outstanding on the 1st August, 1920, should be cancelled from that date; compensation being paid to the employers from the public funds of Fiji. This, however, is not sufficient, and we are pressing again that the cancellation of all indentures should take place by the end of the present year. I think that I ought also to inform you that the Fiji Government has appointed a Select Committee which is now considering how effect can best be given to our wishes on the other points at issue. Difficulty as you know has existed hitherto with regard to the repatriation of labourers who may wish to return to India from Fiji. We have had no knowledge at present how many desire to return. It is very possible that a large number may wish to make Fiji their home as free men, for the climate is good, and some Indians who began life as indentured labourers are now men of substance in Fiji. However, we have kept the question of repatriation strongly in mind, and the Secretary of State has at our instance been pressing the Shipping Controller and the Shipping Companies to provide vessels for those who may wish to return to India.

I have another interesting announcement to make. An unofficial mission from Fiji headed, I understand, by the Bishop of Polynesia, is expected to visit India during the coming cold weather in order to investigate conditions in India and, if possible, to persuade Indian public opinion to agree to the resumption of free emigration to Fiji under wholesome conditions. I need hardly assure you that the Government and the people of Fiji are really anxious to do what is right, and I think that we ought to listen carefully to what they have got to say. It may be that they will be able to prove to us that Indian labour would benefit from a well directed scheme of free emigration to Fiji which has, as I have said above a healthy climate and is in many ways a country well suited to Indian settlers. If they can show us that our interests coincide it ought not to be impossible to come to an agreement, but the burden of proof will lie on them, and all I ask you to-day is that when the mission comes it should be given a fair hearing.

Industrial Development.

I have endeavoured to give Hon'ble members a resume of the chief questions which are engaging public attention. So much for the past and present. It remains for me to indicate the particular problems to which I wish to devote attention. I hope in the first place to lay deep and sure the foundations of the new industrial development. We have been expeditious in dealing with this most important matter. We were able within a short time of the publication of the Industrial Commission's report to circulate to Local Governments our views upon its recommendations, and I despatched Mr. [now Sir Ernest] Low on a tour round the provinces to elicit their views and discuss any points of difference. By this method we obtained the views of Local Governments early this year, and we formulated our final and considered opinion in a despatch to the Secretary of State in April. Sir Thomas Holland left by the subsequent mail on deputation to discuss the whole question with the Secretary of State, and I have reason to hope that in the course of the next few weeks we may have a despatch on the subject from the India Office. This will enable us to proceed straightway with the inauguration of our machinery for the stimulation and development of Indian industries. I think this brief statement of what has occurred should show the importance which we attach to this subject, and our intention of pressing forward. It is scarcely necessary for me to dilate on its importance. We wish to see India self-sufficing in many of the things which at the present moment she is obliged to import from outside. We wish to see her dealing with her own raw products, and we wish to see her people push through this development of her industries utilising their undoubtedly great qualities in fields of enterprise from which they have in the main so far held aloof, but if this policy is to be attained, and, mind you, we can only lay the foundations of it in the months to come we shall want the co-operation of you all. It will be idle for the Government to establish machinery unless there is general desire and willingness on the part of Indians to help to work it, and that brings me to one more matter in which I hope to see a very real advance.

Education.

We have had among us during the past two years the distinguished gentlemen who drafted the Calcutta University Commission report. That report, though it is confined to the Calcutta University problem, gives us a luminous conspectus of the position in India. We are making a start at once with its recommendations by the introduction of the Dacca University Bill. This is an old question. Lord Hardinge promised a University to Dacca, and I have renewed his pledge. As Hon'ble members are aware, it is a subject in which the Mahomedans of Bengal are deeply interested. I am now giving an earnest of our intentions in the matter by the introduction of a Bill. Between this stage and its consideration at the next Delhi session there will be ample time for an examination of its provisions by the general public, and we shall, of course, very carefully consider such criticism as they may have to make on it. In the matter of legislation affecting the Calcutta University we hope that by February those interested will have had time to formulate their views, but I would impress this point upon Hon'ble members. In the appointment of the Commission I was careful to see that its members had the highest educational qualifications to deal with the problem they were asked to examine, and that problem has been investigated solely from the educational standpoint. Their recommendations surely should carry great weight, and we should be slow to depart from them save on good cause shown. The members of the Commission who came from England to whom we are under the deepest obligation had the great advantage of the assistance of the Hon'ble Sir Ashutosh Mukherjee whose zeal in the cause of education is so well known, and from whom we may hope to get valuable assistance in pressing forward the necessary measures. They also had as their colleagues Dr. Ziauddin who, though he differed from the majority in certain matters of detail, gave his support to the main

principles of the report. To both these gentlemen as well as to their official colleague Mr. Hornell, I would offer my grateful appreciation of the work which they have done, but the report, like that of the London University Commission, though based on the conditions of one university, is full of suggestiveness on University problems as a whole. I, therefore hope that the Universities throughout India will take it into consideration, and will on their own initiative examine how far its recommendations may throw light on some of their own problems and suggest amendments of their own machinery. I trust, therefore, that this monumental report will serve as a starting point for the re-examination of problems in the sphere of higher education throughout India. It will be our privilege to help the Universities in any way we can from the centre, and I hope they will not be slow to invite that help to them. As in the case of the Industrial Commission Report, I look to a great awakening in the region of industrial development, from the Calcutta University Commission Report I look for great things in the examination and development of our higher education. These two matters are indeed, closely interwoven. If industries are to progress our higher education must be on sound lines, and taken out of its narrow grooves. If higher education is to be broadened it is to the industrial development that we must look for the openings which are to induce the student to leave his old haunts and adventure himself in fresh fields and pastures new.

We have come through five terrible years, years full of trouble, years such as the author of our Christian Litany might well have had in mind when he wrote:—"From plague, pestilence and famine, from battle and murder and sudden death, Good Lord deliver us". We have come through them, however successfully, and the new era of peace has opened for us auspiciously. With the renewal of peace Nature is giving us the promise of plenty. The ravaged world will look to us who have escaped unscathed for the material with which to rebuild itself. Let us then grasp our opportunities with both hands. We can, of course, spend our time in futile wrangling over the past. We can, if we are unwise, throw away these opportunities by fanning racial bitterness. I hope, however, we shall do none of these things. Let us rather leaving those things which are behind reach forward to those things which are before in the sure and certain confidence that success will crown our efforts, if they are devoted with a single eye to our country's good.

Census Bill.

The Hon'ble Mr. Shafi in introducing the census Bill said.—My Lord: I beg to move for leave to introduce a Bill to provide for certain matters in connection with the taking of census of British India during the year 1921. This my Lord is the last of the three non-contentious bills which it is my good fortune to move in this first meeting of the Imperial Legislative Council held after my assumption of office as education member. It has for a long time been the custom in India in common with all civilised countries to take a census of our population at intervals of 10 years. The advantages of taking a census of the Indian population from local as well as international point of view are well recognised by the educated section of the Indian community, and were clearly and sufficiently summarised by Sir Herbert Risley in the speech in this Council when introducing the census bill of 1910. Whatever may have been the misgiving and apprehensions in the minds of the ignorant and illiterate sections of our population, when the first census was held in this country, they have now become familiar with the innocent nature of these operations. Under these circumstances it is unnecessary for me to enter into a discussion either of the advantages of taking a census of our population or of justification for taking the necessary power for holding the next decennial census which falls due in the spring of 1921. My Lord, the Bill which I am about to introduce reproduces the provisions of the Act of 1910 with the necessary verbal alterations. Clause 1 gives the short title and extent of the proposed act. Clauses 25 provide for the appointment of census officers and other persons liable to give assistance at the requisition of the district Magistrate. Clauses 6-9 describe the powers of census officers in connection with the census operations, and obligations of persons to give the information asked for as well as to allow certain acts to be performed. Clause 10 provides penalties for the non-performance of obligations created by the act and Clause 11 deals with jurisdiction for entertaining prosecutions under the act. Clauses 12-14 deal with certain privileges attached to census records documentary suspension of local enactments and rules as to mode of taking census in municipalities and power in regard to expenses. Lastly Clause 15 empowers the Governor-General in Council to make rules for carrying out the purposes of the proposed enactment. The Bill as I have said is non-contentious in its character and I trust the motion now before the council will meet with unanimous acceptance.

Provident Funds Bill.

The Hon'ble Mr. Shafi in introducing the provident funds act amendment bill said.—My Lord, I rise to move for leave to introduce a Bill further to amend the Indian provident funds Acts 1897. The object which the proposed enactment has in view is so benevolent and the advantages resulting therefrom to a class of persons deserving of special consideration are so obvious that in asking for leave to introduce the bill I need not detain the Council for long. My Lord, the question of making some provision for the old age of teachers in non-pensionable service has been engaging the attention of Government for several years past. Early in 1914 the Government of India convened a small informal committee to discuss the matter and as a result of its deliberations a draft scheme for the establishment of a Provident Fund was drawn up and circulated to local governments and administrations for opinion. The idea met with general acceptance and after obtaining the approval of the Secretary of State this Government authorised Local Governments and administrations to establish Provident Funds for teachers in non-pensionable service at their own discretion on prescribed lines, but my Lord, sections 4 or the Provident Funds Act 1897 extends protection to subscribers to the Government Provident Fund as defined in section 2 (2) of that Act alone by exempting their deposits from attachment under a decree or order of a court of justice in respect of any debt or liability incurred by them. The desirability of extending similar protection to subscribers to the Provident Funds which may now be established

for the benefit of teachers in non-pensionable services whether public or private is self-evident. For the realisation of the end in view it is now proposed to amend the definition of the phrase Government Provident Fund so as to include Provident Funds for teachers in educational institutions within its scope and thus make the provisions of the act applicable to this class. The proposed enactment is obviously non-controversial and will I am sure meet with general approval. It will be particularly a source of great benefit to those teachers who are employed in educational institutions maintained by private associations or individuals. My Lord, the terms of the proposed Provident Fund for teachers are being communicated to Local Governments and will, it is hoped, be made public at an early date. They allow of sufficient latitude to suit the different conditions prevailing in different provinces, and will we are confident be generally acceptable. Meanwhile the Hon'ble members will recognise the need for protection to subscribers belonging to the teaching profession which the proposed enactment is intended to satisfy. With these observations I commend the motion for the acceptance of this Council.

[To be continued]

[REUTER'S]

New Zealand

N. Zealand Ratifies Peace Treaty.

LONDON, September 3.
WELLINGTON:—Both Houses of the Legislature to-day, by acclamation, passed a resolution introduced by Mr. Massey for the ratification of the Peace Treaty.

America

LONDON, September 3.
OTTAWA:—In the House of Commons, Sir Robert Borden, laying the Peace Treaty on the table, said:—The status of the British Dominions was not won without constant effort and firm insistence at the Peace Conference, in which the British Premier and his colleagues gave strong and unwavering support. The constitutional structure of the British Empire was imperfectly understood abroad even by the United States, said Sir Robert Borden, but this lack of comprehension was not surprising because the connection between the Mother Country and the Dominions had been for years in the condition of development, and this development was not yet complete. The future relationship between the nations of the Empire must be determined in accordance with the will of the Mother Country and each Dominion in the Constitutional Conference at a date not far distant. Each nation must preserve unimpaired its absolute autonomy, but must likewise have a voice in those external relations which involve peace and war, so that the Britannic commonwealth is in itself a community or league of nations, which may serve as an example to the worldwide League of Nations formed in Paris. Sir Robert Borden concluded:—"I commend the treaty to the approval of the Canadian Parliament, claiming, not that it possesses no imperfections but that it does in truth embody the earnest endeavour of the framers to ensure future peace."

Armenia

Armenian Situation Exceedingly Grave.

LONDON, September 3.
Responsible authorities in Armenia continue to emphasise the exceedingly grave situation that must follow upon the withdrawal of British troops. They say there are conclusive indications that as soon as the withdrawal occurs the Armenians will be attacked from the east, south and west by the Tartars, Kurds and Turks, who are likely to force under Turkish officers. The Kurds and Tartars are already moving towards Erivan, the Armenian capital, in readiness to strike when the Armenians are left defenceless.

Australia

Austrian Peace Treaty. Handed over to Austrians.

LONDON, September 3.
PARIS.—The revised Peace Treaty was handed over to the Austrians without ceremony by M. Dasta, Secretary-General of the Peace Conference, in the historic Louis XIV Hall of the Henry IV Pavilion, at St. Germain. Herr Renner left for Vienna, where the National Assembly will discuss the Treaty on Saturday and Sunday.

Dominions

Prince of Wales in Montreal.

LONDON, September 3.
MONTREAL:—The Prince of Wales, with the Mayor, motored to-day through forty miles of decorated streets in the city and environs, amid the waving of flags, cheering and bell ringing. He traversed the poorest as well as the richest quarters. It was one long cheerful festival.

Italy

Italian Problem. Agreement Reached.

President Wilson Asked to Consent.

LONDON, September 4.
ROME: It is reported that Messrs. Lloyd George and Tettioni have reached an agreement concerning the Italian problem, and that they have forwarded a joint note to President Wilson, asking him to consent to it. The Anglo-Italian economic agreement has also been reached.

World's News.

(Reuter's Agency.)

England Government Expenditure. Premier Answers Critics.

LONDON, September 2.
Mr. Lloyd-George to-day telephoned from France that the statement in a Sunday paper by Lord Rothermere, who threw the whole blame for Government expenditure on Mr. Bonar Law and his Conservative colleagues, is grossly unfair. The Premier says it is most mischievous to blame any particular members of the Government. The high expenditure this year, is mainly due to the impossibility of completing demobilisation until peace is established on all fronts. It would have been folly to throw away the fruits of the great national sacrifice by premature disarmament.

Naval Leader's Views.

LONDON, September 2.
Interviewed by the "Evening Standard," upon Lord Fisher's views regarding the cutting down of naval expenditure, Admiral Sir Percy Scott says the day of the three million pound battleship is over. Such money could be better used for the air service.

Commander Carlyon Bellairs, after saying that much needless naval expenditure originated in Lord Fisher's policies, declared that the whole case, which led to the increased naval armaments, namely, the "North Sea outlook," was now finished.

Admiral Sir Cyprian Bridge said, of course, the German menace had disappeared, but the experience of the war had taught us the extreme importance to the Empire of keeping up a very respectable naval force. In any great reduction of the expenditure we must go cautiously.

A well-known naval critic, who preferred to remain anonymous, said, "you cannot reduce with safety."

Forecast of Reductions.

LONDON, September 3.
The "Daily Mail" in a forecast of Mr. Walter Long's reductions in the Navy, says he will probably try to reduce expenditure to seventy millions, which is reckoned the equivalent of a pre-war expenditure of thirty-four millions at the present prices. The "Personnel" will probably be reduced to pre-war numbers, but the greatest saving will be in ships. Only battle-ships, battle-cruisers, destroyers, and submarines will be retained, all the others being ruthlessly scrapped. No new ships will be built in the immediate future, hence there will be fewer ships than before the war, but all will be of greater speed and gunpower. No Admiralty dockyards will be closed, as there are vast arrears of repairs and the yards will be kept ready for any building emergency.

The Miners' Demands.

Executive Committee's Recommendations, Adopted

LONDON, September 3.
The Conference of the Miners' Federation unanimously carried the Executive Committee's recommendations to reject the Government's offer to deal with collieries, by the purchase of mineral rights, secondly, to press for full nationalisation, and thirdly to invite the Trade Union Congress to support the miners' demands.

A Society Wedding.

LONDON, September 2.
The marriage was solemnised to-day at Windsor Castle between Helena, daughter of the Marquess of Cambridge, formerly Duke of Tuck, and Major Evelyn Gibbs (Goldstrains) ex-Aide-de-Camp to Lord Minto in India, and cousin of Lord Aldenham.

Purchase of Lancashire Cotton Mills.

LONDON, September 3.
The boom in purchase of the Lancashire cotton mills, which has continued during the past few months, is largely attributed to speculative financial groups who anticipate abnormal profits in cotton industry during the coming three or four years, and who are interested in reducing companies at increased valuations. It is generally understood that three main groups are concerned in new purchases, in which over four million sterling have changed hands, including three millions in Oldham district alone.

Karachi Troop Train Incident.

Mr. Shaw's Defence.

LONDON, September 3.
The members of Parliament, Majors McMicking and Guinness, in a letter to the "Morning Post" therestate case of Major-General Shaw whom they defend. They criticise the ministerial statements concerning the matter as being made under Parliamentary Protection. Writers assert that as neither lawcourts, nor military courts of enquiry are competent to defend Mr. Shaw from India. The Secretary's arbitrary condemnation of his reputation can only be rehabilitated through good offices of the press. The paper urges re-examination of the case.

Indian Editors Feted.

LONDON, September 3.
Viscount Burnham, President of the Empire Press Union, to-day entertained to luncheon at Savoy hotel the Indian editors at present in the Great Britain. Mr. Burnham proposing the toast of guests, referred to the good feelings actuating the journalists. The people of Great Britain, recognising that we were on the threshold of great changes in the Indian Empire, now that India was to go on a Road of constitutional government. The sentiments of the people of Great Britain were those of

goodwill and hope. Mr. Banerjee responding said that Englishmen from the dawn of their history, had been advocates of freedom and free institutions. He confidently asserted that placing of the Reform Bill on Statute Book, would have a profoundly soothing effect on the Indians.

Russia

Fighting in Russia.

LONDON, September 3.
A Bolshevik wireless message says:—Our enemies have taken Kieff.

France

Trans-Continental Express.

LONDON, September 2.
The P. and O. Company announces the resumption of the trans-Continental P. and O. express from Calais to Marseilles, which was suspended in 1917.

Rumania

Rumanian Question Acute.

Supreme Council's Decision to send Ultimatum

LONDON, September 3.
PARIS:—The Rumanian question has become extremely acute. The Supreme Council has decided, owing to the absence of the Rumanian reply to the recent Notes, to send an envoy to Bukharest, to present an ultimatum with a time limit. In the event of non-compliance, the Allied and Associated Governments will break off diplomatic relations.

It is understood that the ultimatum to Rumania deals mainly with reparations and Rumanian evacuation of Hungary. The Allies will insist on Rumania recognising that all requisitioned goods, rolling stock, livestock, etc., must be handed over to the Allies for redistribution according to the proportions fixed by the Conference. Rumania agreeing to pay the Allies for foodstuffs not returned. Rumanian diplomatic representatives in various Allied capitals will be acquainted with the very drastic character of the ultimatum, and the extreme gravity of the situation which will arise in the event of refusal to comply with the Allies' demands.

Greece

Thrace Partition Under Examination.

LONDON, September 3.
At a meeting of the Supreme Council to-day the Territorial Commission recommended that the Greek troops should occupy Western Thrace, and that a force of British, French and Italians should occupy Central and Eastern Thrace. As the United States agreed to this, these steps will doubtless be taken. The question of partition of Thrace is still under examination. It is considered that an arrangement will be reached whereby Bulgaria will be guaranteed access to the Aegean Sea at Dedeagatch.

Germany

German Coal for the Allies.

A Reduction Accepted.

LONDON, September 2.
COPENHAGEN. — A German official statement says. The Allies have agreed to accept delivery of coal at the reduced rate during the ensuing six months of twenty million tons annually, instead of the forty-three laid down in the peace treaty, if the total German production exceeds the present level of 108 million tons annually, sixty per cent of the extra production up to 128 millions and fifty per cent of any extra beyond that will be delivered to the Allies up to 43 millions. If the present rate of production falls the Allies will examine the situation. The aforementioned basis is only valid if deliveries are immediately begun, which the German Government is resolved to do.

S. Africa

New South African Government Formed.

LONDON, September 3.
CAPE TOWN:—General Smuts has formed a Government. The Ex-ministers continue in office.

Continental News.

LONDON, September 3.
South England beat the Australians by 122 runs. The match between Yorkshire and Marylebone was drawn.

LONDON, September 3.
Colonel Kingscote and Major Arthur Lowe have been selected for the British Isles Davis Cup team. They are sailing for Australia at the end of October. The third player will be selected next week.

బ్రిటిషు గ్వాయానాకు వలసపోవుట

ఏల జరుగరాదు?

భారతీయమౌదయ

అనుశీతతో నొకరు "బొంబాయి (కానికల)" పత్రిక క్రిలు వ్రాయుచున్నారు: ఆగస్టు 18 వేది "కానికల" పత్రిక యందు "భారతీయలెచ్చుట ఆహ్వానింబడుచు" అనుట చేరుతో (వాసుబడి సహానకీ జనాభాను నా కాశ్యర్యజన కమౌనుస్మిది. (బ్రిటిషు గ్వాయానాలోని భారతీయుల స్థితిని గూర్చి భారతప్రభుత్వమువారు తరిశోధనమును సులభు నిదల, ఆచరణమునకు భారతీయులు వలసపోవుట కీప్రతిక ఆహ్వానించుచున్నట్లు స్పష్టమగుచున్నది. మారనముగ నచటికి కలస పోవువాడు అంగీకరింపబడిన నిబంధనములకు భారతప్రభుత్వమువారు తరిశీంపవలెనని కూడ నూచితమైంది. మరల వలస నమశ్చ (పారంభింపజేసినది. (బ్రిటిషు గ్వాయానా "సాభ్యుదయ"చగు కలసకక"మనియు, సాభ్యుదయగో ముక మూలవైస భారతీయు లాహ్వానింపబడుట కొంత సంకృప్తి కరమనియు యా పత్రిక తెలుపుచున్నది.

క్రానికలు పత్రికయట్టి భావములకు కల్లు కించు కూర్చు ర్యజనకముగ నున్నది. రెండు సంవత్సరములకు మూర్ఖమిత్రు కయే, (బ్రిటిషు వలసజేయుటకు భారతీయులు పోస నవసరము లేదనియు, దాని నాపివేయవలయుననియు కూడ వ్రాసియు న్నుది. తన దృక్పథ మింకపిరితముగ మూడుటకు గల కారణ మను "క్రానికల" పత్రికయే తెలుపవలసియున్నది. కాన ఈ మధ్య, బ్రిటిషు గ్వాయానాలోని పరిస్థితులు యన కరుకరుకరు పుడినంత ఆహ్వాదజనకముగ లేదని తెలుపు విషయములకు దెలుపవలసింది.

దానినవ్యాపార మంతయు నొందిన తరువాత బ్రిటిషు గ్వాయానాలోనున్న చెరుకు, వ్యవసాయములకు చావనము నాటిల్లెను. నిరంతరము కూలిచేయవారు చేకపోయిరి. స్వకిం త్రిమనందిన దానినలు కూలిచేయటకు తిర స్కరించిరి. అందుచే నితర జేకముల నుండి కూలిలను దిగుమతి చేయటకు (బ్రిటిషు గ్వాయానా ప్రభుత్వమువారి కాపనియ నేర్పరచిరి. కాని ఆంగ్లజేక ప్రభుత్వ మిహూదన నంగీకరింపలేదు. కూలిలను ఇండియా, ఆఫ్రికాజేకముల నుండి దిగుమతిచేయవచ్చు నని (బ్రిటిషు గ్వాయానా ప్రభుత్వము వారు తనన నూచనతో ఆంగ్లము కేకధినింపలేదు ముదకు స్లాంటర్లకు ఆకలేజులు పోలేను. కాని, కూలిలలేనతో నా వలస ప్రజేకము వివాదము జెరుగు నని వారు ఆంగ్లప్రభుత్వము నకు నచ్చజెప్పిరి. అందుచే నీవలసజేకములకు భారతీయులను కూలియగ నంపుటకై భారత రాజ్యాంగములొత్తి అంగీకారమును బడయవలెలు ఆంగ్లప్రభుత్వమువారికి పోల్చాచా ముగవలసి నది. ఈ విధముగ భారతజేక మును విజేకముల కల సహోవుటకు 1845 సంవత్సరమున అనుమతింపబడినది. 5000 మంది కూలిలను దిగుమతి చేసిగొనుటకు బ్రిటిషుగ్వాయానా ప్రభుత్వము వారు 75000 ఖాతులను నియోజకములు కొక కొననము నిర్మింపిరి. ఈ 6000 మంది కూలిలను ఆఫ్రికాజేకమున 1845 సంవత్సరమున జేరిరి. ఈ విషయమును గూర్చి "యూనైటెడు ఎంపైరు" పత్రికలో ఇ. సి. వైంబ్రిడ్జి గారిట్లు వాగి యుచున్నాడు:— "బొనినవ్యాపారము నిర్మూలమైన పిట్టకు, దేవు కృతక అనుగంటు నమము యన, ఇండియాను కూలిల కచ్చి, దక్షిణ ఆమెరికాలోని మనవలస జేకా భ్యుదయమునకు వాడ్పడినది. మిర వ్యయము, పరిశ్రమ ఆరనిలక్షణములు. అందుచే నతడు స్వల్పధనముతో తృప్తి జెందుచుండెను. కృతులకు నత దివరపరిశ్రమలగో కూడ ఈ తృప్తియను జనింపజేసెను. కర్మముల రాముల కమౌదను లు ఈతని మందిలక్షణములకు ఆనేకపర్యాచములు కీర్తిం చి యుండిరి.

ఈ విధముగ ఇండియాను కూలిల వలస గాభ్యమును సం రక్షించిరి. "వెస్తు ఇ. కేను" అనుగంధకర్త కూడ ఈ వ్యా మును నమర్చించెను. భారతీయకూలియ బ్రిటిషుగ్వాయానా క్రి నిదాడు ప్రజేకములను సంక్షించుటగో, వానిస్థితిని దా నివలకాలమునకంటె కూడ వృద్ధినింపింది. భారతజేకము ఆ జేకపు స్లాంటరుల సహాయముకరకు కాంక్షించుచుండుట గాంచి సంక్షించినది. ఇందులకు పత్రికలుముగ భారతజేక మనుభవించిన కడగండ్లను గూర్చి దెలుపుట విచారకరము.

(నకేతము)

జూ బు లు

I

ఆంధ్రమండలముల గ్రామాధికార సభ.

అయ్య, ఆంధ్రమండలముల గ్రామాధికారసభ జన శుభకై ఆగష్టు 8 వ తేదీన నెల్లూరు పురమున ఆహ్వానసంఘముకడ ఏర్పడి యీ దిగువవిషయముల తీర్మానింపబడినది.

(1) గ్రామాధ్యక్షుల వారసత్వపుమాట్లాడు పరమందు విషయమై మద్రాసు శాసనసభ్యులసభలో చర్యకు రాబోవు యున్న నిల్లునుగూర్చియు గ్రామాధ్యక్షుల చర్యముల అభివృద్ధిగైరా విషయములనుగూర్చియు గ్రామాధికారుల అభిప్రాయములను గవర్నమెంటువారికి విన్నవించుకొనుటకు నెవ్వెంబరు నెల తే 27, 28, తేదీలయందు నెల్లూరుపట్టణమున లక్ష్మీనరసారెడ్డిగారి పురమందిరమున జరుగుటకు, ఆ మం చర్య నుబ్బుకొన్నరావు పంతులు బి.ఏ., బి. ఎల్., గారు అధ్యక్షులుగా నుండుటకు (2) నెల్లూరు గ్రామముననుబడు గ్రామమున విలేజ్ ఆఫీసర్లయెడల పట్టుట కలిగిన ఆనా శేషారెడ్డి గారిని ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులుగా శేర్మచుటకు ఈ సంఘమువారు నెల్లూరు పట్టణమున సభ జరుప నిశ్చయించి యున్నార గనుక అన్ని జిల్లాలనుండియు గ్రామాధికారులందరను నై తేదీలయందు సభకు దయచేయ (పార్థికులు. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుడు. ఆనం శేషారెడ్డి.

II

తొమ్మిదవ నెల్లూరుజిల్లాసభ.

అయ్య, ఈ సభను ఆర్యులూరు గ్రామమునం దీ సంవత్సరము నెవ్వెంబరు నెల 20-21 తేదీలలో కర్ణాటకవాసులు జరుపనున్నారని విశుట కెంతయు సంకల్పించెదను. మా జిల్లాయం దీసభ లెప్పటికి మాట్లాడుటలనుగూ కాలి, నూదూరు, కనగిరి, కందుకూరు గ్రామములయందు మాత్రము జరిగినది. తక్కిన నాలుగు సభల నెల్లూరుపట్టణముననే జరిగినది. కాబట్టి యీసంవత్సరసభ ఆర్యులూరు గ్రామమున జరుగుటకు ఆతాలూకాయందలి ధనికులు ఆహ్వానముతో పనిచేయుటకులను ఆతాలూకావారును తమ విద్యుత్ కర్మమును నెరవేర్చువారును న్నారు. ఇతరజిల్లాలలోని జిల్లాసభలకు వందలకొలది కలిసి ధులు నూరేకమై, పట్టణములలోనే గాక గ్రామములలో జరిగిన సభలకు నైరము యెక్కువమంది విచ్చేసి తమ అభిమానమును చూపుట ఆచారముగనన్నది. కాని మాజిల్లాయండింకను రాజకీయ విషయములం దట్టి యుత్సాహము కలుగక పోవుట మిక్కిలి కోచనియ్యదు. గ్రామములలో జరుగుసభలకు పట్టణవాసులగు విద్యార్థులు ఎక్కువమంది వచ్చినయెడల, గ్రామవాసులకు ప్రోత్సాహకరముగనుండును. ఈ సంవత్సర సభకై సన ఎక్కువమంది కలిసి ధులు వచ్చెదరని నమ్మెదను. ఈ సభకు బాంధ్యులగారగు టంగుటూరు ప్రకాశముపంతులు గారు సభాధ్యక్షతకు వహించెదరని విశుటకు మిక్కిలిసంతోషముగ నున్నది. రాజకీయవిషయములలో వీరి అభిప్రాయములు ఆంధ్రపత్రికాపాతకుల కెల్లరకు తెలిసియే యున్నది. ప్రకాశిప్రాయమును నిశ్చయముగను స్పష్టముగను మృదువుగను వర్ణనలకులకు విన్నవించుటకు వీరెంతయు నువర్ణులు! వీరి యాచార్యులను సభ చక్కగ జరుగునకుటకు సందియము లేదు. నెల్లూరుజిల్లావారుగ నుండియున్న కారణమున సభాధ్యక్షత వదలికి వీరిని నశ్వానసంఘమువారు నియమించుట ప్రజల కనేకులకు సంతోషమును కలుగజేసినది.

నెల్లూరు 1-9-19. సింహపురవాసి.

III

ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయము.

అయ్య, హైందవ కేంద్ర ప్రభుత్వమువారు దక్కా విశ్వవిద్యాలయము స్థాపించుటకుగాను ఒకచట్టమును రాబోవు పాశ్చాత్య శాసన సభ కార్యనిర్వాహ కాలమునందు (తరి పాడింక నున్నారని వర్తకలలో వ్రాసింపబడినది. ఆసమయముననే నాగపురపు విశ్వవిద్యాలయము క్వరలో నిర్మింపవలయునని గో. రావుసాహెబు సేత్ నాథుల గారు ప్రతిపాదించురని మాద వ్రాసింపబడినది. నై విశ్వవిద్యాలయము నిర్మించుటకు యత్నములు జరుగుచున్నవి. ఇట్టి ఉత్సాహపు నయమున నాంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణమున కెరును కంకణము గట్టుకొన లేదు కాబో! విద్యార్థివిషయములందు గొప్ప విప్లవము క్వరలో నుభవించునట్లు! నూచనముగ నుట్టుచున్నది. ఈ మధ్య ప్రచురింపబడిన కలకత్తా

విశ్వవిద్యాలయ విచారణ సంఘ నివేదికలో కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయపు క్రస్తుత పరిస్థితులనుగూర్చి సంఘమువారు రేడికమున విమర్శించినయు తల్లికాపాతకులకు తెలిసియే యుండును. ఆసంఘమువారు చెప్పినట్లువిశ్వవిద్యాలయము గురించి విచారణ సర్వీసునున్నయెడల దాని పరిస్థితులగురించి అతి తీవ్రముగ విమర్శించుటయే గాక ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణ మొనర్పరలసినదని నూడించి యుండురని స్పష్టముగ చెప్పవచ్చును. చెప్ప రాజధానిలో నింకనుండు విద్యార్థివిషయమున చేతులనీన కార్యములన్నీ నిర్వహించుట కోక విశ్వవిద్యాలయము చాలదు. ఇంకోకదానిని క్వరలో స్థాపించుట యత్యవసరము. కాన సప్త మాసపు మహాశవ సభయందు తీర్మానించిన ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ నిర్మాణ తీర్మానము కార్యరూపము దాల్చుట కావిషయము గురించి ఒకతీర్మానమును రాబోవు పాశ్చాత్య శాసనసభలో గో. బయ్య న్యూసిం పో క్వర క్వరగా రుపపాదించెదరగాక యని కోరుచున్నాడను. ఈవిషయమున ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయ తగిన ప్రోత్సాహ మిచ్చెదరగాక.

కలకత్తా గో. వేంకటేశ్వరరావు.

IV

రాయకుమరు - వంచమపాతకాల.

అయ్య, ఆగష్టు నెల 8 వ తేదీ ఆంధ్రపత్రికయందు ఆంధ్రజాతీయందలి వంచమ పాతకాలలనుగూర్చి తెలియజేయు నల్లపాటి వాచమంకరావుగారు పెదపాటెనుండి వ్రాసియుండిరి. వీరివిషయమును చూచి యెండులకు తెలియజేరినదియు తెలియజేసినది. రాయకుమరు ఆంధ్రరాష్ట్రములో చేరిన కష్టజిల్లాలోనిది. ఇచ్చట వంచమపాతకాల యొకటి ఇరువది సంవత్సరములకు పూర్వము స్థాపించబడినది. ఇది స్థాపించబడిన మొదలు తాలూకా బోర్డుపాలనయంతే యున్నది. దీనికోక ప్రత్యేకభవనము తాలూకాబోర్డులను నిర్మింపబడినది. దీనినిగిరి గడచిన ఆరుమాసములకురకు చాల ఉత్సాహముగనే యున్నది. ఈ పాతకాల స్థాపించబడిన మొదలు నేటివరకును ఉపాధ్యాయుల దొక్కడే. ఈయన విద్యార్థికారులచే మన్ననలనుగూడ పొందియుండెను. విద్య గరవుట యందు తదితరులకు సంతకముగను దీసిపోయెను. ఈ పాతకాల స్థాపించబడినదిగాను. కడచిన ఆరుమాసములకుండియు నీ యుపాధ్యాయునకును వంచమలకును అభిప్రాయభేదము లేనియో జనించి, వంచమ బాలనపాతకాలకు బంపుట మానిరి. తమ పాతకాల కీ యుపాధ్యాయుని మాన్చి మరయొకరిని, నియమించుట అభికారులను కోరియుండిరి. కాని అభికారు లేలవో మానుమదార్చి యూరకుండిరి. పాతకాల పూర్తిగా మూలమడిచిన, ఉపాధ్యాయునకు వేరెవరను సరిగముట్టుచునేయున్నది. ఈ పాతకాలను గూర్చి తాలూకా బోర్డువారును, పాతకాలను నలు అసిస్టెంటు ఇన్ స్పెక్టరుగారును తగుచర్య యంతకాలమువరకును తీసికొనకపోవుట కడు కోచనియ్యదు. ఇట్టి విశతీతపరిస్థితులచే వంచముల నిస్సన్నమౌండిరి తమ బాలరకోక స్థాపించుటకాలను బెట్టింపుదని క్రైస్తవ మతవాదులకును గోరుటకు యత్నించుచున్నారని తెలియచున్నది. ఇప్పటికే మనార్దులచే స్థాపించబడిన హిందూ మతము వెక్కు రీతుల ధీమించినది. ఇకనయినను మనవారు తమ గాఢ నిద్రనుండి హేల్కొంది వంచములు సయికిము మానకపోటిలోనివారె యనియు, భగవంతుడు వారిమతభేదములతో నిమిత్తములేకయే అందరను నమానముగా (సేమించుననియు గుర్తించి తమ వంచమపాతకాల పురోవృద్ధికి తోడ్పడవలెను. సర్వకష్టముల కోర్చి భూమిని దున్నుచును, కంటుల బండించువారును వంచము; దాని ఫలితము ననుభవించువారము మనము. వారికేమిన్న మనకేమిన్ను.

రాయకుమరు. చెంగల్వల చిట్టిపంతులు.

V

మదన పల్లి.

(ఒకవిలేఖకునియొద్దనుండి)

మదనపల్లి, ఆగష్టు 27:— వివాహక చతుర్థిదినము క్రితీకేసులయిన ఆర్. గిరారావుగారి జన్మదిన మగుట కలకత్తా నెల 29 తేదీ కుక్కారమున కిక్కన్న విద్యాలయము నందు వారి జన్మదినమహోత్సవము జలుపబడినది. ఈ సభకు నెనుతి పట్టాభిరామ రావుగారు అగ్రాధిపాతీనత్వమును వహించిరి. వైకపార్ సతోను, వంశమారతము గీతముతోను సభ పూరిం

భింకుబడినది. పిమ్మట చిట్టమూస, రామయ్య బి. ఏ. ఆర్. శేషగిరారావు, యాపాతకారము-శేషరామకృష్ణ బి. ఏ. గార్లు గిరారావుగారి జీవితమును గురించి మాటలాడిరి. తదనంతరము గిరారావుగారి జ్ఞాపకార్థము ఈ పట్టణమునందు కార్యకర్తలను నొక కలకత్తా మైన భర్తకార్యమును స్థాపించుట కలసినదిగా నెనుతి నుబ్బారావుగారు సభ్యులయెండు విన్నవించుచు, గిరారావుగారికి సామాన్యజనుల విద్యార్థిబృద్ధి యందు మిక్కిలి అభిమానము గలిగియుండినందున ఈ పురమునందలి ఆంగ్లోవర్ణా మ్యులర్ భర్తపాతకాలయందు "గిరారావు ప్రక థాండా గారము" ను వేర నొకగ్రంథాలయము నేర్పాటు చేయవలెనా మనియు, అందులకుగాను వారు 100 గ్రంథములను ఇచ్చుటకు నిశ్చయించి యున్నామనియు, సంగ్రంథముల నుంచుటకుగాను వాడుక పాడిలో నుండు పోలీస్ థేకట రామయ్య కొమారులు పోలీస్ థే, రాధాకృష్ణయ్య కెట్టిగారు యా 50 లలో రెండు వీరునామ వాగ్దానము చేసియున్నారనియు, సభ్యులయెండు విన్నవించిరి. ఈ సందర్భమున మనకల్లెలో నుండు మాకం. లక్ష్మీనారాయణప్ప కొమారులు రామసుబ్బయ్య కెట్టిగారు తాముగ వీరునామకొని యిచ్చెద మని వాగ్దానము చేసిరి. ఈ భర్తపాతకాలయందు 'గిరారావు ప్రక థాండా గారము' నుండు వందర్పమున గిరారావుగారి వాయో కలుము నొకదాని నలనునందింప బాగుండునని కొందరు మిగిలు నూడించిరి. వారి కోరికపరీకారము నొక థాయోపకరమును ఏర్పాటుచేసి యిచ్చెదమని నెనుతి నుబ్బారావు గారు ఒక్క కొనిరి. పిమ్మట వైకపార్ సతోను, మహర్షి గిరింద్ర)కాక కామార గారి గీతముతోను సభ ముగింపబడినది.

భీమునిపట్టణము

(ఒకవిలేఖకునియొద్దనుండి)

గవర్నమెంటు స్కూలు. భీమునిపట్టణము, నెవ్వెంబరు 1:— విశాఖపట్టణములో విరకాలమునుండి కల గవర్నమెంటు బ్రైనింగు స్కూలు నిచ్చుటికి బ్రాక్సిఫె రగునని ఒక వందలి 10 గియున్నది. అది నిజమైనవో మాపట్టణమునకు కొంత అలంకారము. కాని ఈ ప్రెసిడెన్సీలోనిన్న పట్టణము లన్నిటికంటె ఎడవుతీరపు ఈ పట్టణము దగ్గరేవరకు వునికిపట్టు అటకుచేర అభివృద్ధి నొందు ఆక కనబడదు

విశ్వపుగోల వందలకొలదిజనులు కలు II ఘంటలవరకు విశ్వమునకై ఘోష పెట్టుచున్నను మ్యాన్సికల్ బేయో కుచాన్ గారు కాని, రయిగుకమిటి మెంబర్లుగాని యెవరకు కనవడరు. మే నేజరుగారి దయకు పాత్రులైన వారికి మాకొక నమ్మకగల విశ్వము దొరకును. రయిగుకమిటి మెంబర్లుగా మన్న మహమ్మద్ ఖాదరుసా మరీకామరా పాపావోబహదూర్ గారును తాలూకా డిప్యూటీ కమిషనరుగారును మెంబర్లుగ నున్నందుకు వీరి సహాయము ప్రజలకు కొంత కలగలదని ఆశయుండెను. కాని సాహెబ్ బహదూర్ గారు తమ మెంబరు వదలిని విడిచిబెట్టిరి. — ఒకపాతకు.

Vitafer

The Greatest of all Tonic Foods

has been aptly described as "Super-nourishment for brain and body."

It is a scientific Food tonic, richly endowed with body-building elements. It is not a temporary stimulant, but an abiding influence for good health.

The GOLD MEDAL Tonic Food

SPENCER & CO. LTD.
SOLE AGENTS
Madras and Branches.

Vitafer Small Tin	2 4 0
" Medium "	3 14 0
" Large "	6 12 0

వచ్చుడిగ సహితమైన డా. పి. డి. సావంతుని వనాశధి సారసపరిల్లా

అపరీక్షితులకు రక్షణమున జనించు వాద్యములకు కీర్తిమణులంటి మందు. కరువులను, మచ్చలను, గండములను తుండ్లను, పొరలను, అన్ని విధములను గలుగు చర్మ రోగములను పోగొట్టును. (28)

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి
వనాశధి సారసపరిల్లా గుణ మిచ్చుట నిస్సంశయము, నిజమైనను మధ్యవర్తిని అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. కీరమునందలి పాదరసదోషములను, మలబద్ధకమును కార్యసంబంధమును శోషమును పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. కీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజుల వరకు మందులకు 4 షెన్సు బుడ్లలో అమ్ముబడును.

పొప్రైటరు.— పి. డి. సావంత్,
144. ఫనసవాడి, నెం 2 బొంబాయి
Proprietor : P. D. SAVANT,
Fanawadi, No. 144, No. 2, BOMBAY

కే. ఎస్. ముత్యయ్యగారి

(1827) శ్రావణ శుక్ల పంచమి
సారపట్టు అంగవస్త్రములు, చీరలు.
ప్రతిదినమున బాగా ఉత్తికట్టుకొనుటకు చాల
యోగ్యమైనది. చాల చోటగాను బట్టలు నేలుగాను
ఉండును.

6 మారలు 44 అంగుళములు క్రయము	రూ 4-12-0
7 " 50 " "	" 5-0-0
8 " 50 " "	" 6-8-0
16 మారలు చీర 44 అంగుళములు	" 18-0-0
మొదలు	" 18-0-0
12 మారలు 42 అంగుళములు	" 9-0-0
మొదలు	" 12-0-0

అన్ని విధములైన పట్టుకములు దొరకును.
కాట్టలాగు ఉచితము.
K. S. Muthiah & Co,
SILK HOUSE, BENARES CITY.

పాశ్యపు వేంకటాచలపట్టితులనారి

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంశములు.

1. అక్షిలినాశకము:—అక్షిణముల పైకి రోగము
కు అక్షిలినాశకములను నిరోధింపై యున్నాడు. ఒక
రొగం అక్షిలినాశకములను సీసా తమయొద్ద నుంచే
క్షిణములకు రోగములను నిరోధించును. అక్షిణములకు
సంకోచముగ బట్టగలదు. వివరములు, మూలములు
అక్షిణములు, నన్ని పాతములు మొదలగునవి తప్పక
గుఱుచుకొను
సీసా 1-1-0-0, 5-5-1 ఇంచు. (694)

2. క్రిమినాశకము:—క్షిణములకు, నందుల శోష
కు అక్షిణములను మంచిమందు. సీసా 1-1-0-0, 5-5-1 ఇంచు.

3. క్షయనాశకము:—క్షిణములకు, నందుల శోష
కు అక్షిణములను మంచిమందు. సీసా 1-1-0-0, 5-5-1 ఇంచు.

4. బాంతులనాశకము:—క్షిణములకు, నందుల శోష
కు అక్షిణములను మంచిమందు. సీసా 1-1-0-0, 5-5-1 ఇంచు.

5. బాంతులనాశకము:—క్షిణములకు, నందుల శోష
కు అక్షిణములను మంచిమందు. సీసా 1-1-0-0, 5-5-1 ఇంచు.

6. బాంతులనాశకము:—క్షిణములకు, నందుల శోష
కు అక్షిణములను మంచిమందు. సీసా 1-1-0-0, 5-5-1 ఇంచు.

7. బాంతులనాశకము:—క్షిణములకు, నందుల శోష
కు అక్షిణములను మంచిమందు. సీసా 1-1-0-0, 5-5-1 ఇంచు.

8. బాంతులనాశకము:—క్షిణములకు, నందుల శోష
కు అక్షిణములను మంచిమందు. సీసా 1-1-0-0, 5-5-1 ఇంచు.

9. బాంతులనాశకము:—క్షిణములకు, నందుల శోష
కు అక్షిణములను మంచిమందు. సీసా 1-1-0-0, 5-5-1 ఇంచు.

10. బాంతులనాశకము:—క్షిణములకు, నందుల శోష
కు అక్షిణములను మంచిమందు. సీసా 1-1-0-0, 5-5-1 ఇంచు.

11. బాంతులనాశకము:—క్షిణములకు, నందుల శోష
కు అక్షిణములను మంచిమందు. సీసా 1-1-0-0, 5-5-1 ఇంచు.

National Psycho Physical Culture
University College
WANTED—STUDENTS
Fees Moderate, Apply for Particulars to:—
Prof. B. RAMAJOGA RAO,
255, Thambu Chetty Street, (Upstair) Madras.

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయోగ్యములు.

బృహత్ మంజుష్టాదిక్వాద
రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1/2 పాను సీసా రూ 0-12-0.

చంద్రప్రభ గుటి
మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
వనిచేయును. తులం 1-కి రూ 1-0-0.

వాసవలేహము
దగ్ధములకు మంచిమందు.
1/2 పాను సీసా రూ 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండు ఫార్మస్యటికల్
వర్కుస్
అయుర్వేద యోగ్యముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13

Seeds & Plants.

నానావిధ చెట్లదినునులు.

మెదలు పొంగిన నేలం గ్రేవ్ మామిడి చెట్లు వల
విధమైన చెట్లదినునులు యొక అనేక విధములయిన మొ
ర్కల దినునులు సీసా, కాటు, కాయకూరలు, విత్తనములు శర
వముగ విక్రయింపబడును. కాటలిన వారు అర్థజా స్థాంతు
పంపిలే, కటముతో ఇంగ్లీషు తెలుగు క్యాట్రుగు పంపుతాము.
కాటులు ఇంగ్లీషులో వ్రాయవలెను.

ఎస్. కె. ఐ. కాదర్ మీరాసాహేబు
(1718) విత్తనములు, మొక్కనర్తకుడు, నేలం.

ఆరోగ్యభాగ్యము

దీనిని పొందు సన్మార్గమును బట్టి జీవనా త్రితే
యటకు వలయువారు ఆయుర్వేదసార సంగ్రహమును

1706 వైద్య విద్య
అను గ్రంథమును చదువును. శ్రీ శంక, టిపాఖ్యులేతు.

రాజవైద్య నారాయణజీ కేశవజీ,
27, చీనాబజారు, మదరాసు.

మోహిని తైలము:—స్త్రీ పురుషులు వాడు
టకు యోగ్యమైనది. మెదడుకు చలువజేయును.

ఇంద్రుకలు రాలకుండును. వెండ్రుకలు నునుపు
జేరును. సువాసనగలిగి యుండును. 0-12-0

అమృతాంజనము డిపో - బొంబాయి, మద్రాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఆరోగ్యమును కాల్పనములను పొందుట సాధ్య
భావికమైన శాస్త్రీయములను అనుసరించుటవలననే శరీర
గుఱుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యభాగ్య
మును కలుగజేసి కీరసౌఖ్యమును దృఢపాత్రమును, ఆ
యుర్వైద్యుని ఇప్పించును. ఈ పుస్తకము ఇశానుగా
నిలువబడును. పోస్టుచార్జి యొక్క మేము భరింపి వంతుక
ము. మెంతుగే వ్రాయవలెను. (319)

వైద్యశాస్త్ర మునీశ్వరికర్ గోవిందజీ,
అంగుళములకు మోహములకు, 157, బాద్యేష్టాద్వాన్

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయమున వెలకుదొరకు పుస్తకముల జాబితా.

1. ఆంధ్రపత్రిక సంవత్సరాది సంచికలు.

అనేక చిత్రవిచిత్రములతో నిండియుండును.	
మొదటి సంచిక కల ప్రతి 1-1	1-0-0
రెండవ " " " " " "	1-0-0
మూడవ " " " " " "	1-0-0
నాల్గవ " " " " " "	1-8-0 (కొద్ది పగిలులే)
ఐదవ " " " " " "	1-0-0
ఆరవ " " " " " "	1-0-0

ఇందు విరోపా మహాసంగ్రహ చరిత్రము
విశేషము.

ఏడవ సంచిక కల ప్రతి 1-1	1-0-0
ఎనిమిదవ " " " " " "	1-0-0
తొమ్మిదవ " " " " " "	1-0-0
పదియవ " " " " " "	2-0-0

6, 7, 8, 9 సంచికలలో ఆయా సంవత్సర
ములలో జరిగిన సంగ్రహ వివరములు సంక్షే
పముగ చిత్రపటములతో ముద్రితమై యున్నది.
ఈ పదిసంచికలకు ఏక కాలమున కొనువారికి
మొత్తముమీద సరసముగ యిచ్చెదము.

2. ఆంధ్రోద్యమము.

ఇందు ఆంధ్రమహా సభాభ్యుత్థాన యువ
స్వాసములు, ఆహ్వాన సభాభ్యుత్థాన యువస్వాస
ములు పిల్ల చిత్రపటములు, చిత్తు శిర్మాసములు
సలక్షణముగా చక్కని కైలీలో పెద్దఅక్షరము
లతో ముద్రింపబడి యున్నది. కల ప్రతి 1-1 1-8-0

3. ఆంధ్రసర్వకళాశాల: విద్యాప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీ మత కట్టమంచి రామలింగ రెడ్డి
గారి విరచితము కల 0-4-0

4. ఆత్మజ్ఞాన.

దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీ
యచర్చ, పా. జగన్నాథస్వామి బి. ఎ. గారి విర
చితము కల 0-8-0

5. శారదాంబ.

సంఘదురాచార సంస్కరణమునకు మార్గ
మిందు చూపబడినది. ఇది శ్రీ భర్తృహృదిన యను
వాటకము కల 0-4-0

6. శ్రీరామవిజయము.

ఇది ఏడవముల చక్కనివాటకము. కోక
లై కేంకటరమణ రావు బి. ఏ. గారిచే వ్రాయ
బడినది కల 0-8-0

7. అమృతవల్లి.

8. బుద్ధచరిత్రము.

విజ్ఞానచంద్రికా కవితత్తు కరీకులలో బహు
మతులను బడసిన కంచనల్లి కనకమ్మగారిచే అను
వాదించ బడినవి.

9. కవిత్వతత్వ విచారము.

శ్రీమత కట్టమంచి రామలింగ రెడ్డి ఎం. ఏ.
గారి కృతము కల 1-8-0

10. తృణకంకణము

11. స్నేహలత

12. ఏకభాషా లిప్తిగ్రంథం

13. ఆంధ్రోద్యమము

ఆంధ్రోద్యమ చరిత్రమును వెలుపు చిన్ని పాత్రము 0-2-0

14. ఘోకలే చిత్రపటము 0-1-0

15. విలాకతరంగణి 0-4-0

(పొంతుకర్పణ కేసు.)

చిరునామ:—

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

సోమేశ్వరస్వామి 512, తామ్రాసు